

Faktory ovlivňující příjezdový cestovní ruch v regionu soudržnosti Jihovýchod

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Ing. Luboš Střelec, Ph.D.

Andrea Bumbálková

Brno 2015

Chtěla bych zde poděkovat vedoucímu mé bakalářské práce Ing. Luboši Střelcovi, Ph.D. za poskytnuté cenné rady, připomínky a informace, které jsem uplatnila při zpracování této práce.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci: **Faktory ovlivňující příjezdový cestovní ruch v regionu soudržnosti Jihovýchod**

vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmetná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne 15. května 2015

Abstract

Bumbálková, A. Factors influencing incoming tourism in The South-East Cohesion Region. Bachelor thesis. Brno: Mendel University, 2015.

The bachelor thesis is directed on determine factors influencing incoming tourism and on regression analysis of time series which is relates to number of foreign tourists in The South-East Cohesion Region.

There are described basic concepts of tourism and the division of tourism in the theoretical part. And next there are described regions of The South-East Cohesion Region.

Practical part is focused on summary of attendance in mass accommodation, next on regression analysis related to factors which could influence incoming tourism.

The dates are processed by using time series in last part, which express attendance of foreign tourists in The South-East Cohesion Region.

Keywords

Tourism, foreign tourist, The South-East Cohesion Region, accommodation, attendance

Abstrakt

Bumbálková, A. Faktory ovlivňující příjezdový cestovní ruch v regionu soudržnosti Jihovýchod. Bakalářská práce. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2015.

Bakalářská práce je zaměřena na určení faktorů ovlivňující příjezdový cestovní ruch a na regresní analýzu časové řady, která se týká počtu zahraničních turistů v regionu soudržnosti Jihovýchod.

V teoretické části jsou především popsány základní pojmy cestovního ruchu a dělení cestovního ruchu. Dále jsou tu popsány kraje regionu soudržnosti Jihovýchod.

Praktická část je zaměřena na přehled návštěvnosti v hromadných ubytovacích zařízeních, dále na regresní analýzu týkající se faktorů, které by mohli ovlivňovat příjezdový cestovní ruch. V poslední části jsou pomocí časových řad zpracována data, která vyjadřují návštěvnost zahraničních turistů v regionu soudržnosti Jihovýchod.

Klíčová slova

Cestovní ruch, zahraniční turisté, region soudržnosti Jihovýchod, ubytovací zařízení, návštěvnost

Obsah

1	Úvod a cíl práce	13
1.1	Úvod.....	13
1.2	Cíl práce.....	13
2	Literární rešerše	14
2.1	Pojem cestovní ruch	14
2.2	Základní pojmy v cestovním ruchu	14
2.3	Typologie cestovního ruchu.....	14
2.3.1	Druhy cestovního ruchu	14
2.3.2	Formy cestovního ruchu.....	16
2.4	Turistické atraktivity v ČR.....	18
2.4.1	Sportovní atraktivity.....	18
2.4.2	Společenské atraktivity.....	18
2.4.3	Přírodní atraktivity.....	19
2.5	Faktory ovlivňující cestovní ruch.....	20
2.5.1	Lokalizační faktory	20
2.5.2	Realizační faktory.....	20
2.5.3	Selektivní faktory	20
2.6	Cestovní ruch jako systém	21
2.7	Okolí systému cestovního ruchu	21
2.8	Výhody a nevýhody cestovního ruchu	23
2.9	Satelitní účet cestovního ruchu.....	24
2.9.1	Poptávka cestovního ruchu.....	24
2.9.2	Nabídka cestovního ruchu	25
2.10	Satelitní účet cestovního ruchu za rok 2013	26
2.11	Charakteristika Jihomoravského kraje	27
2.12	Charakteristika kraje Vysočina	28
2.13	Struktura ubytovacích zařízení.....	30
3	Metodika	32

4	Vlastní práce	33
4.1	Identifikace významných faktorů ovlivňující příjezdový cestovní ruch	38
4.1.1	Kvantifikace modelu.....	39
4.1.2	Verifikace modelu	40
4.1.3	Vyhodnocení modelu	41
4.2	Analýza počtu turistů za účelem predikce.....	42
4.2.1	Kvantifikace modelu.....	43
4.2.2	Verifikace modelu	44
4.2.3	Predikce na rok 2014 a 2015.....	50
5	Diskuse a závěr	52
6	Literatura	55
A	Použitá data	58

Seznam obrázků

Obr. 1	Památky UNESCO a biosférické rezervace	20
Obr. 2	Rozdělení činností a produktů ve vztahu k ČR	26
Obr. 3	Okresy Jihomoravského kraje	28
Obr. 4	Okresy kraje Vysočina	29
Obr. 5	Vývoj počtu hostů a přenocování v Jihomoravském kraji	33
Obr. 6	Vývoj počtu hostů a přenocování v kraji Vysočina	34
Obr. 7	Vývoj počtu zahraničních hostů sedmi vybraných zemí v letech 2000 – 2012	36
Obr. 8	Vývoj počtu zahraničních turistů sedmi vybraných zemí v letech 2000 – 2012	37
Obr. 9	Spojnicový graf časové řady	42
Obr. 10	Skutečné a vyrovnané hodnoty	43
Obr. 11	Graf reziduí	47
Obr. 12	Korelogram ACF a PACF	48
Obr. 13	Nový korelogram ACF a PACF	50
Obr. 14	Předpověď na rok 2014 a 2015	51

Seznam tabulek

Tab. 1	Návštěvnost v hromadných ubytovacích zařízeních – Jihomoravský kraj	33
Tab. 2	Návštěvnost v hromadných ubytovacích zařízeních - Vysočina	34
Tab. 3	Podíl počtu zahraničních hostů na celkovém počtu nerezidentů v regionu Jihovýchod	35
Tab. 4	Faktory pro regresní analýzu	38
Tab. 5	Popisná statistika vysvětlované proměnné a vysvětlujících proměnných	39
Tab. 6	Odhady koeficientů	40
Tab. 7	Testy specifikace modelu	40
Tab. 8	Testy heteroskedasticity a normality	41
Tab. 9	Parametry modelu	44
Tab. 10	Analýza rozptylu	44
Tab. 11	Intervaly spolehlivosti pro regresní koeficienty	46
Tab. 12	Testy reziduální složky	46
Tab. 13	Parametry nového modelu	49
Tab. 14	Hodnoty pro predikci na rok 2014 a 2015	51

1 Úvod a cíl práce

1.1 Úvod

Cestovní ruch je v dnešní době podstatnou součástí národních ekonomik vyspělých států, podílí se na zvyšování životní úrovně a stává se postupně součástí spotřeby. Je jedním z nejvýznamnějších hospodářských odvětví, které vytváří spoustu přínosů, příležitostí a přináší určitou přidanou hodnotu. Hlavními ekonomickými přírůsky cestovního ruchu jsou dle Zdeňka Lejska (2015, s. 32) následující:

- přispívá k tvorbě hrubého domácího produktu
- pozitivně ovlivňuje platební bilanci státu
- tvoří příjmy do státních, krajských či jiných územních rozpočtů
- podporuje investiční aktivity
- rozvíjí malé a střední podnikání
- tvoří nová pracovní místa
- rozvíjí mezinárodní spolupráci

Cestovní ruch je mnohostranným odvětvím, které zahrnuje dopravu, turistická zařízení poskytující ubytování a stravování, služby cestovních kanceláří a agentur, průvodcovské služby, turistické informační systémy a další služby spojené s cestovním ruchem.

Cestovní ruch je dle Ryglové a kol. (2011, s. 15) odvětví, které ovlivňuje i spoustu jiných odvětví, které je spojeno s cestovním ruchem. Jedná se o dopravu, stavebnictví, potravinářství, výroba nábytku, překladatelské služby, tiskařské služby, apod. Je významný díky kumulovanému rozvojovému potenciálu, tzv. multiplikačnímu efektu, který způsobuje to, že každé pracovní místo v cestovním ruchu dává možnost vzniku dalším pracovním příležitostem, ať už jde o zajištění vlastních služeb cestovního ruchu nebo ostatních doplňkových služeb.

1.2 Cíl práce

Cílem práce je identifikovat faktory, které ovlivňují cestovní ruch v regionu soudržnosti Jihovýchod. Pomocí ekonometrického modelu budou určeny hlavní faktory, které významně ovlivňují příjezdový cestovní ruch v této oblasti. Bude využita zejména metoda regresní analýzy. Dalším cílem bude predikovat časovou řadu týkající se počtu zahraničních turistů ve sledované oblasti. Zde bude využito kvantitativních metod analýzy časových řad.

Dílním cílem práce je zpracování literární rešerše pomocí nastudovaných teoretických východisek. Na závěr budou shrnuty nejdůležitější výsledky vlastní práce.

2 Literární rešerše

2.1 Pojem cestovní ruch

Cestovní ruch lze chápat jako pojem, který vyjadřuje činnost spojenou s dalšími odvětvími, kterými jsou ubytování, stravování, doprava, služby cestovních kanceláří, průvodcovské služby a další jiné služby. Definice podle Světové organizace cestovního ruchu je následující: „*Cestovní ruch (tourism) je činnost osoby, cestující na přechodnou dobu do místa mimo své trvalé bydliště, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávat výdělečnou činnost v navštíveném místě.*“ Dle Ryglové (2009, s. 11) jsou charakteristickými rysy cestovního ruchu zejména změna pobytu, dočasný pobyt na místě, které však není běžným místem pobytu zúčastněného subjektu, jedná se o nevýdělečnou činnost a účastník realizuje svou cestu ve svém volném čase.

Cestovní ruch lze dle Drobnej a Morávkové (2004, s. 12) charakterizovat ze dvou hledisek. Prvním hlediskem je oblast spotřeby, při které se uspokojují lidské potřeby. Těmito potřebami mohou být poznání, zážitek, odpočinek, lázeňská péče, kontakty s lidmi, kulturní nebo sportovní využití, atd. Z druhého hlediska můžeme cestovní ruch charakterizovat jako oblast podnikatelských aktivit a příležitostí v rámci zajištění účasti lidí na cestovním ruchu.

2.2 Základní pojmy v cestovním ruchu

Za turistu se považuje osoba, která se v daném místě zdrží na více než 24 hodin, ale nepřekročí hranici jednoho roku.

Pokud se osoba v místě zdrží pouze na jeden den a nepřenocuje zde, jedná se o výletníka neboli o jednodenního návštěvníka.

Návštěvníkem se označuje osoba cestující do místa mimo svého trvalého bydliště a to na dobu nepřekračující jeden rok.

Za rezidenta považujeme osobu, která žije v určité zemi více jak jeden rok. Pokud se jedná o domácí cestovní ruch, tak osoba musí v dané zemi žít alespoň šest měsíců.

Destinací rozumíme turistickou oblast, která má určité společné charakteristické prvky a rysy. (Ryglová a kol. 2011, s. 19)

2.3 Typologie cestovního ruchu

2.3.1 Druhy cestovního ruchu

Dle Drobnej a Morávkové (2004, s. 18 – 20) členíme druhy cestovního ruchu:

- z hlediska území, na kterém probíhá, na

- domácí cestovní ruch, kdy osoby cestují uvnitř země, ve které mají trvalé bydliště,
- zahraniční cestovní ruch, při kterém dochází k překročení hranice státu. U zahraničního cestovního ruchu rozlišujeme dále
 - aktivní cestovní ruch, též zvaný příjezdový cestovní ruch, kdy přijíždějí zahraniční návštěvníci do určité destinace,
 - pasivní cestovní ruch, zvaný výjezdový cestovní ruch, při kterém se uskutečňují výjezdy domácích občanů do zahraničí,
- tranzitní cestovní ruch, který vyjadřuje průjezd cestujících přes území určitého státu do jiného cílového státu;
- z hlediska délky pobytu dělíme cestovní ruch na
 - krátkodobý, při kterém účastník na pobytu přenocuje maximálně tři noci,
 - dlouhodobý, kdy se jedná o více než tři přenocování;
- z hlediska vztahu k platební bilanci sem můžeme zařadit
 - aktivní cestovní ruch, kdy je zaznamenán příliv devizových prostředků do platební bilance dané země. V tomto případě se jedná o export služeb, protože zahraniční návštěvníci spotřebovávají zboží a služby v dané zemi,
 - pasivní cestovní ruch, při kterém se odčerpávají devizové prostředky určité země za účelem nákupu zboží a služeb v jiné zemi. Naopak od aktivního cestovního ruchu tento jen nazýváme dovozem zahraničních služeb;
- z hlediska zabezpečení cesty rozlišujeme
 - organizovaný cestovní ruch, kde již z názvu vyplývá, že cestovní kanceláře nebo jiní podnikatelští zprostředkovatelé organizují a zajišťují jak cestu, tak pobyt a program. Zákazník si tedy zakoupí již přímo připravený soubor určitých služeb,
 - neorganizovaný cestovní ruch, při kterém si účastník cestovního ruchu volí a zajišťuje služby sám;
- z hlediska počtu účastníků se rozlišuje
 - individuální cestovní ruch, kdy návštěvník nebo turista cestuje sám, popř. se členy své rodiny,
 - skupinový cestovní ruch, který je spojen s cestováním větší skupiny účastníků, kteří se zpravidla znají a tvoří např. kolektiv z podniku, ve kterém pracují;
- z hlediska způsobu financování se cestovní ruch dělí na

- volný cestovní ruch, někdy též zvaný komerční, při kterém si účast a veškeré výdaje hradí účastník sám v plném rozsahu z vlastních zdrojů. V tomto případě není účast nijak povinná a ničím podmíněna,
- vázaný cestovní ruch, zvaný také sociální, který je odvozen od toho, že účast je vázána na splnění určité podmínky (např. být členem nějaké organizace, mít doporučení do lázní od lékaře). Služby jsou částečně hrazeny z příspěvků organizace. Takovým typem může být podniková rekreace, dětská rekreace, pobyty v lázních;
- z hlediska vlivu na životní prostředí se hovoří o
 - měkkém cestovním ruchu, který se snaží minimálně narušovat přirozené prostředí destinace, v němž probíhá a též využívá co nejvíce místních zdrojů,
 - tvrdém cestovním ruchu, kdy se výrazně mění původní životní prostředí a nebere se zřetel na místní zvyklosti.

Dále dle Ryglóvé a kol. (2011, s. 20-22) rozlišujeme dále tyto druhy cestovního ruchu:

- z hlediska místa realizace služeb cestovního ruchu
 - vnitřní cestovní ruch, jenž obsahuje domácí cestovní ruch a příjezdový cestovní ruch,
 - národní cestovní ruch zahrnující domácí cestovní ruch a výjezdový cestovní ruch,
 - mezinárodní cestovní ruch, kam můžeme zahrnout veškerý cestovní ruch, při němž dojde k překročení hranic země;
- z hlediska ročního období se rozlišuje
 - sezonní cestovní ruch, kdy se jedná o období s největší koncentrací návštěvníků daného místa. S tím souvisí i maximální nabídka veškerých služeb,
 - mimosezonní cestovní ruch, který je popsán jako období s nízkou návštěvností destinace a tím je ovlivněna i nabídka služeb, která je v tuto dobu snižena a služby jsou též nabízeny za nižší ceny než v hlavní sezoně.

2.3.2 Formy cestovního ruchu

Drobná a Morávková (2004, s. 17-18) ve své knize popisují následující formy cestovního ruchu. Jejich kritériem k rozlišení těchto forem je motivace účastníka, která je vyjádřena jako soubor vnitřních i vnějších stimulů směřujících k účasti na cestovním ruchu. Formy cestovního ruchu jsou následující:

- rekreační cestovní ruch – jedná se o odpočinkový cestovní ruch, kdy se obnovují síly účastníka jak z hlediska fyzického, tak i duševního. Člověk se nejčastě-

ji přemísťuje z běžného místa trvalého bydliště do místa určené pro odpočinek. Například se přesouvá z města na venkov, z vnitrozemí k moři, apod. Odpočinek je však spojen i s aktivním pobytem nebo sportovními aktivitami v přírodě.

- kulturně-poznávací cestovní ruch – zabývá se návštěvou různých kulturně-historických památek, jako jsou hrady a zámky, dále poznáváním kulturních zařízení (galerií, muzeí) a kulturní krajiny (zahrady a parky) a pobýváním na různých kulturních akcích (např. divadelní představení, festivaly, folklorní akce) a. V podstatě se jedná o poznávání místních tradic, kultur a zvyklostí.
- sportovně-turistický cestovní ruch – obsahuje pobyty zaměřené na udržení a posílení kondice člověka. Pobyt může být jak krátkodobý, tak i dlouhodobý. Jedná se o aktivní odpočinek a účast na sportovních akcích. Účastník se může zapojit aktivně i pasivně. Pasivní účast znamená cesta diváků na různé sportovní akce, např. na olympijské hry, mistrovství světa, tenisové turnaje, fotbalové zápasy, atd. Tato forma cestovního ruchu se dělí na pěší turistiku, cykloturistiku, vodní turistiku a horskou turistiku.
- zdravotně-orientovaný cestovní ruch – nejdůležitějším důvodem jsou cesty do lázeňských a rekreačních zařízení, kde se člověk účastní léčebných procedur, pomocí nichž se zlepšuje jejich zdravotní stav. Nebo se jedná o pobyt v příznivém prostředí, jako je moře, hory, lesy, apod.
- přírodní cestovní ruch – motivem cesty je poznávání přírody, atraktivních a nenarušených přírodních míst a krajiny. V rámci této formy odlišujeme ekoturismus. Pojem ekoturismus vyjadřuje pobyt přímo v přírodě, zároveň se tento pobyt snaží chránit přírodní hodnoty a nenarušovat přirozené prostředí.
- venkovský cestovní ruch – jedná se o pobyt na venkově spojený s rekreačními aktivitami jako je pěší turistika, jízda na kole nebo na koni. Účastníci jsou ubytováni v menších hromadných ubytovacích zařízeních nebo je ubytování zajištěno v soukromí. Venkovský cestovní ruch můžeme dále rozdělit na agroturismus či ekoagroturismus. V obou případech se jedná o pobyt na venkově na rodinných farmách.
- vzdělávací cestovní ruch – motivem cesty je něco se naučit nebo poznat, účastník chce získat určité znalosti a dovednosti. Může se jednat o různé jazykové či sportovní kurzy nebo kurzy s cílem získat nové informace o přírodě, kultuře či historii.
- kongresový cestovní ruch – zde můžeme hovořit o profesním motivu, dále o motivu setkat se s kolegy ze stejného oboru a navzájem si vyměnit nové znalosti a zkušenosti. Jedná se o návštěvy na různých kongresech, konferencích a přednáškách.
- cestovní ruch se společenskými motivy – v tomto případě se společenskými motivy rozumí poznání nových lidí a jejich života, navázání kontaktů s nimi a tím získání přátel.

Takto bychom mohli popsat spoustu dalších forem cestovního ruchu, např. náboženský cestovní ruch, incentivní cestovní ruch, golfový cestovní ruch, dobrodružný cestovní ruch, kosmický cestovní ruch, gurmánský cestovní ruch, atd.

2.4 Turistické atraktivity v ČR

Atraktivity činí svou zvláštností jednotlivé oblasti pro cestovní ruch přitažlivější. Tyto atraktivity mohou být různé, např. přírodní, společenské a sportovní.

2.4.1 Sportovní atraktivity

Co se týče sportovních zařízení, roste jejich význam a spolu s nimi i účast obyvatel na podnicích tohoto druhu. Za tímto účelem je důležitá existence sportovně rekreačních služeb. Ty jsou z hlediska cíle účasti považovány za nejvýznamnější služby vůbec. Dále využívají přírodní a uměle vytvořené podmínky pro rozvoj sportu, rekreace a turistiky. Pro poskytování a spotřebu se lidé snaží využít volný čas takovou formou, jako je aktivní odpočinek.

Existují služby, které je možno poskytovat nezávisle na počasí, jelikož se poskytují ve vnitřních prostorách, jako jsou tenisové haly, fitness centra, kryté bazény, sauny a jiné sportovní haly. Druhou skupinou služeb jsou takové, které jsou podmíněny přírodními podmínkami. Jsou tedy uskutečňovány ve venkovním prostředí. Jedná se např. o přírodní koupaliště, tenisová hřiště, běžecké trasy, sjezdové tratě, volejbalová hřiště apod.

Dle agentury CzechTourism patří v České republice k nejnavštěvovanějším sportovním událostem především MS silničních motocyklů (Brno), Zlatá tretra (Ostrava), Pražský mezinárodní maraton, Velká Pardubická Steeplechase (Pardubice), atd.¹

2.4.2 Společenské atraktivity

K uspokojení poptávky po zábavě a poznávání něčeho nového slouží především kulturně společenské služby. Tyto služby jsou vyhovující pro kulturní a společenské potřeby účastníků cestovního ruchu a jsou spojovány zejména s kulturním a městským cestovním ruchem. Avšak mohou být i součástí jiných druhů cestovního ruchu, jako je rekreační, lázeňský, kongresový, zdravotní apod.

Rozlišujeme tyto následující objekty kulturně-společenských služeb:

- Společenská a zábavní zařízení – kavárny, čajovny, vinárny
- Kulturně historické objekty – zámky, hrady, památníky, skanzeny, technické památky
- Kulturní a osvětová zařízení – kina, divadla, kulturní domy, galerie, obrazárny, knihovny, zoologické a botanické zahrady, lunaparky, jeskyně

¹ <http://old.czechtourism.cz/didakticke-podklady/1-charakteristika-a-vyznam-cestovniho-ruchu-v-cesku/>

Další podstatnou součástí jsou také organizované akce, např. folklórní slavnosti, jarmarky, oslavy výročí založení měst a obcí.

Mezi nejnavštěvovanější kulturní podniky v České republice řadíme podle agentury Czech Tourism Mezinárodní filmový festival v Karlových Varech, Colours of Ostrava, Rock for People, Mezinárodní hudební festival Pražské jaro, Shakespearovské slavnosti, Folklórní festival Rožnov pod Radhoštěm, Smetanova Litomyšl.²

Dále sem můžeme zařadit památky UNESCO. Těmito památkami rozumíme kulturní dědictví uvedené na oficiálním seznamu světového dědictví, které je charakteristické svou výjimečnou světovou hodnotou a jejichž zachování má význam pro budoucnost lidstva. Seznam světového dědictví rozděluje hmotné a nehmotné dědictví.

Hmotné památky UNESCO můžeme rozdělit na přírodní, kulturní a smíšené památky. Památkami přírodního dědictví jsou zejména přírodní jevy, geologické útvary a oblasti s výskytem ohroženého druhu zvířat či rostlin. Památky kulturního dědictví představují jednotlivé stavby či soubory staveb a areály budov. V České republice je na Seznamu světového dědictví uvedeno 12 památek hmotného dědictví. Těmi jsou: historické centrum Prahy, historické centrum Českého Krumlova, historické centrum Telče, Vila Tugendhat v Brně, zámek v Litomyšli, Lednicko-Valtický areál, poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře u Žďáru nad Sázavou, Kutná Hora – historické centrum, Chrám sv. Barbory, Katedrála Nanebevzetí Panny Marie, zámek a zahrady v Kroměříži, Židovská čtvrť a bazilika sv. Prokopa v Třebíči, sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci, vesnice Holašovice.

Jako památka nehmotného kulturního dědictví je považována památka uvedená v seznamu UNESCO, jehož oficiální název je Mistrovské dílo ústního a nemateriálního dědictví lidstva.

2.4.3 Přírodní atraktivity

Přírodní atraktivity jsou uplatňovány zejména v rozsáhlejších areálech. Na seznamu UNESCO jsou v České republice prezentovány Biosférické rezervace a Geoparky.

Biosférické rezervace představují reprezentativní ukázky přírodních krajín, ve kterých hraje důležitou roli člověk a jeho aktivity. Titul biosférická rezervace přináší vyšší prestiž a atraktivitu pro návštěvníky a větší úspěch v programech týkajících se dotace. V České republice je 6 těchto rezervací: Bílé Karpaty, Krkonoše, Křivoklátsko, Dolní Morava, Šumava a Třeboňsko.

Geopark je místo, ve kterém je zahrnuta lokalita významná z pohledu geologických věd. Dále jsou důležitá i estetická hlediska a jejich vzácnost, která umožňuje jejich využití pro vzdělávání. V České republice jsou dva geoparky, těmi jsou Geopark Český ráj a Geopark Egeria.

² <http://old.czechtourism.cz/didakticke-podklady/1-charakteristika-a-vyznam-cestovniho-ruchu-v-cesku/>

Obr. 1 Památky UNESCO a biosférické rezervace
Zdroj: www.old.czechtourism.cz

2.5 Faktory ovlivňující cestovní ruch

Rozvoj cestovního ruchu ovlivňují faktory, které můžeme dle Heskové (2006) rozdělit do následujících tří skupin: lokalizační, realizační a selektivní faktory.

2.5.1 Lokalizační faktory

Lokalizační faktory rozhodují o využití určité oblasti z hlediska přírodních možností nebo z hlediska společenských podmínek. Tyto podmínky jsou neměnné a jsou dány územím. Mezi přírodní podmínky se řadí klima, hydrologické poměry, fauna a flóra. Pro cestovní ruch jsou z hlediska společenských atraktivit důležité především památky, různé události, místní zvyklosti a slavnosti. Dále se v poslední době klade důraz na růst v oblasti gastronomii, roste význam sportovních a zábavních akcí.

2.5.2 Realizační faktory

Realizační faktory umožňují realizovat požadavky účastníků cestovního ruchu v místech s vhodnými lokalizačními podmínkami. Umožňují vstup do určité oblasti a danou oblast využít. Faktory se tedy dělí na dopravní a materiálně-technické.

2.5.3 Selektivní faktory

Selektivní též stimulační faktory na rozdíl od ostatních určují, jestli do dané destinace někdo přijede, dále v jakém počtu a o koho se bude jednat. Tyto faktory se člení na objektivní a subjektivní stimulační faktory.

- Objektivní faktory ovlivňují cestovní ruch v území. Dále je členíme na politické faktory, ekonomické faktory, demografické skutečnosti a administrativní podmínky. Do politických faktorů patří politické skutečnosti, např. mírové

uspořádání a vnitropolitická situace. Mezi ekonomické faktory řadíme výši reálné mzdy, směnitelnost měny, možnost čerpat finanční prostředky z různých fondů, míru investic do prezentace destinace. Z demografických faktorů můžeme uvést např. počet obyvatel v destinaci a jejich ekonomickou aktivitu, střední délku života, životní úroveň obyvatelstva a cestovatelů. Do administrativních podmínek se řadí zejména právní předpisy, zákony, vyhlášky apod.

- Subjektivní faktory můžeme formulovat jako rozhodnutí člověka o účasti na cestovním ruchu. Je ovlivněn mnoha psychologickými faktory, dále záleží na reklamě, propagaci, pověsti destinace, na přívětivosti místních obyvatel atd.

2.6 Cestovní ruch jako systém

Systémem se v tomto případě rozumí souhrn prvků, mezi kterými je určitý vztah nebo se tento vztah teprve vytváří. Cestovní ruch se považuje za systém dynamický a otevřený a je tvořen dalšími dvěma podsystemy. Těmi jsou subjekt cestovního ruchu a objekt cestovního ruchu, mezi kterými jsou také vytvářeny vzájemné vazby. Cestovní ruch jako systém má vazby i s jinými systémy, které tvoří vnější okolí (prostředí). Tímto prostředím může být ekonomické, politické, sociální, technicko-technologické a ekologické prostředí.

- Subjekt cestovního ruchu – účastník cestovního ruchu. Můžeme na něj pohlížet ze dvou hledisek a to z hlediska ekonomického, kdy se jedná o takového účastníka, který své potřeby uspokojuje spotřebou statků cestovního ruchu. Druhým hlediskem je hledisko statistiky, kdy je subjektem každý cestující nazvaný jako návštěvník, turista nebo výletník. Subjekt cestovního ruchu je nositelem poptávky.
- Objekt cestovního ruchu – všechno, co se stává cílem účastníka pobytu. Může jím být restaurace, hotel, příroda, kultura apod. Tvoří ho různé podniky a instituce cestovního ruchu v cílovém místě. Objekt je tak nositelem nabídky. Jako primární nabídku označujeme vhodný přírodní a kulturní potenciál pro cestovní ruch. Tento potenciál není rozmístěn rovnoměrně, může mít místní, regionální, státní až mezinárodní význam. Aby byla naplněna primární nabídka, existuje nabídka sekundární, za kterou považujeme různorodou infrastrukturu vybavenost. Jedná se o takové podniky a instituce, kde se může návštěvník ubytovat, stravovat a provozovat různé sportovní, kulturní a rekreační aktivity. (Hesková, 2006)

2.7 Okolí systému cestovního ruchu

Okolí systému cestovního ruchu má dle Heskové (2006, s. 16-20) významný vliv na strukturu a vývoj cestovního ruchu. Důležitá je však i zpětná vazba, tedy vliv cestovního ruchu na jeho okolí. Cestovní ruch je ovlivněn následujícími prostředími:

1. Ekonomické prostředí

Ekonomické prostředí je velice důležité pro rozvoj cestovního ruchu. Řadíme sem především ekonomický růst, nezaměstnanost, inflaci, stabilitu měny a úrokovou míru.

Ekonomický růst se projevuje jako růst hrubého domácího produktu. Tento růst má vliv na objem investic a výdajů na cestovní ruch. Může mít pozitivní vliv nebo negativní vliv.

S nezaměstnaností je spojen pokles příjmů obyvatelstva a s tím i také výdaje na cestovní ruch.

Inflace znamená pokles kupní síly peněz a tím rostou ceny za výrobky a zboží spojené s cestovním ruchem.

Stabilita měny ovlivňuje zahraniční cestovní ruch. Znehodnocení měny způsobí to, že domácím obyvatelům se cestování do zahraničí podraží a zahraničním návštěvníkům se pobyt u nás zlevňuje. Pokud se měna zhodnocuje, pak je to přesně naopak.

Co se týče úrokové míry, její výše ovlivňuje investování v cestovním ruchu. Pokud je vysoká, pak investování především omezuje.

Cestovní ruch má vliv zejména na zvýšení zaměstnanosti, příjem obyvatelstva a platební bilanci státu.

2. Politické prostředí

Toto prostředí je tvořeno především mírovými podmínkami v jednotlivých státech. Pokud jsou v nějaké zemi občanské nepokoje nebo je ohrožena bezpečnost turistů, pak se jí v cestovním ruchu příliš nedaří.

Zpětná vazba cestovního ruchu na politické prostředí se projevuje v prohlubování spolupráce mezi jednotlivými zeměmi.

3. Sociální prostředí

Sociální prostředí je dáno společenským zřízením. To, jaké je společenské zřízení, ovlivňuje rozdělování hrubého domácího produktu, pracovní a stejně tak i mimopracovní podmínky a sociální politiku státu. Rozdělování hrubého domácího produktu se odráží ve spotřebě výrobků a služeb, ovlivňuje vybavenost domácnosti a úroveň veřejné spotřeby.

Pracovní podmínky se vážou na to, jak dlouhá je pracovní doba, jak je práce intenzivní, jaké je pracovní prostředí, dále jaká je úroveň technické vybavenosti, hygiena a bezpečnost práce. Mimopracovní podmínky jsou spojené s fondem volného času a podmínkami jeho využívání. Na rozvoj dlouhodobého cestovního ruchu má především zákonná placená dovolená.

Sociální politika se zabývá sociálním zabezpečením těch, kteří nemají žádné nebo mají nedostačující pracovní příjmy.

Zpětná vazba působí zejména odlišením produktů cestovního ruchu i pro takové skupiny obyvatelstva, které jsou sociálně slabší.

4. Technicko-technologické prostředí

Tímto prostředím je myšlena dopravní infrastruktura a nová technologie umožňující rozvoj cestovního ruchu.

U dopravní infrastruktury se jedná zejména o existenci dálničních sítí, lodní přepravy, železniční sítě a letecké přepravy.

Významné jsou i nové technologie, především informační technologie, které napomáhají rezervovat určité služby přes centrální systém rezervování a dále využívat internet.

Zpětná vazba se projevuje tak, že se buduje nová dopravní infrastruktura pro zpřístupnění i méně známých atraktivit cestovního ruchu, dále se zpracovává software pro ubytovací zařízení, cestovní kanceláře a agentury.

5. Ekologické prostředí

Cestovní ruch se rozvíjí především tam, kde jsou vhodné přírodní a kulturně-historické podmínky. Je na ekologickém prostředí závislá a každá změna rovnováhy země u půdy, vody, ovzduší, flóry a fauny vede k omezení, případně k likvidaci cestovního ruchu.

Pokud se zvýší ekologické cítění obyvatelstva (v případě, kdy obyvatelstvo přechází z masového cestovního ruchu na ekologický), pak to snižuje vliv cestovního ruchu na životní prostředí.

2.8 Výhody a nevýhody cestovního ruchu

Cestovní ruch přináší spoustu ekonomických i mimoekonomických výhod a nevýhod. Podle Goeldnera a Ritchieho (2014, s. 28) mezi pozitivní dopady na kvalitu života určitého národa, regionu, státu či komunity patří tyto následující:

- poskytuje spoustu pracovních příležitostí, protože se jedná o odvětví náročné na pracovní sílu
- zvyšuje příjmy
- zvyšuje hrubý národní produkt a příjmy do státního rozpočtu
- rozvíjí infrastrukturu, která dále stimuluje obchod a průmysl v daném místě
- pomáhá diverzifikovat ekonomiku
- podněcuje rozvoj cestovního ruchu
- zvyšuje kvalitu života obyvatelstva v jejich příjmové a životní úrovni
- podněcuje ochranu kulturního dědictví a tradic
- nabízí turistická a rekreační zařízení, které využívají i místní obyvatelé
- ruší jazykové, sociokulturní, rasové, politické a náboženské bariéry
- vytváří pozitivní obraz ve světě o dané destinaci

Mezi negativní dopady při nadměrném rozvoji cestovního ruchu řadíme dle Goeldnera a Ritchieho (2014, s. 29):

- nadměrnou poptávku po zdrojích
- problémy spojené se sezonním zaměstnáním
- inflaci
- nerovnoměrný ekonomický vývoj
- tvorbu sociálních problémů
- vytváření znečištění, také přispívá ke globálnímu oteplení
- úpadek kulturního prostředí
- zvyšování výskytu kriminality, prostituce a hazardních her
- zvyšování náchylnosti k politickým a ekonomickým změnám
- tvorba konfliktů v hostitelské zemi
- šíření chorob, problémy s dopravou a ekonomickou fluktuací

2.9 Satelitní účet cestovního ruchu

Satelitní účet cestovního ruchu poskytuje informace o ekonomickém postavení odvětví cestovního ruchu. Nejžádanější informací satelitního účtu je podíl cestovního ruchu na hrubém domácím produktu a dále obsahuje i řadu podrobných informací, ze kterých je možné vyčíst, která odvětví mají k cestovnímu ruchu nejbližší a která odvětví se vyvíjejí dynamičtěji než ostatní. Pro sestavení satelitního účtu cestovního ruchu bylo využito velké množství detailních informací a dat.

Satelitní účet cestovního ruchu je světově uznávaným systémem, který umožňuje srovnávat statistiky cestovního ruchu s ostatními národy. Podporují ho významné organizace z oblasti cestovního ruchu jako je EUROSTAT, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) a Světová organizace cestovního ruchu (UNWTO).

Pro mezinárodní srovnání související jak s tvorbou satelitního účtu cestovního ruchu, tak i se statistikou cestovního ruchu obecně, je nutné vymezit určité definice. Základní pojmy jako cestovní ruch, návštěvník, turista a druhy cestovního ruchu jsme si definovali výše. Nyní si vymezíme pojmy související s poptávkou a nabídkou cestovního ruchu.

2.9.1 Poptávka cestovního ruchu

Celkovými výdaji se rozumí výdaje za zájezd, dále za služby jako je ubytování, stravování, dopravu, nákupy zboží a ostatní výdaje, do kterých můžeme zařadit vstupné, pojištění apod. Pro potřeby satelitního účtu cestovního ruchu se do výdajů zahrnují i výdaje v případě dovolené na vlastní chatě, chalupě nebo u příbuzných a známých. Z časového hlediska se rozlišují výdaje během cesty, výdaje před cestou a výdaje po návratu cesty.

Předměty dlouhodobé spotřeby můžeme definovat jako výrobky, jež se používají za účelem spotřeby opakovaně nebo trvale po dobu jednoho roku případně déle.

Zájezd je produkt pro návštěvníky sestavený z různých služeb cestovního ruchu. Takovými službami je doprava, ubytování, stravování, průvodce, apod. O zájezdu lze mluvit jen tehdy, pokud účastník spotřebuje alespoň dvě z nějakých služeb.

Nejvýznamnější úlohu zde hraje spotřeba účastníka cestovního ruchu. Podle typu a kategorie cestovního ruchu se rozlišují různé agregáty spotřeby:

- spotřeba domácího cestovního ruchu
- spotřeba příjezdového cestovního ruchu
- spotřeba výjezdového cestovního ruchu
- spotřeba vnitřního cestovního ruchu
- spotřeba národního cestovního ruchu

2.9.2 Nabídka cestovního ruchu

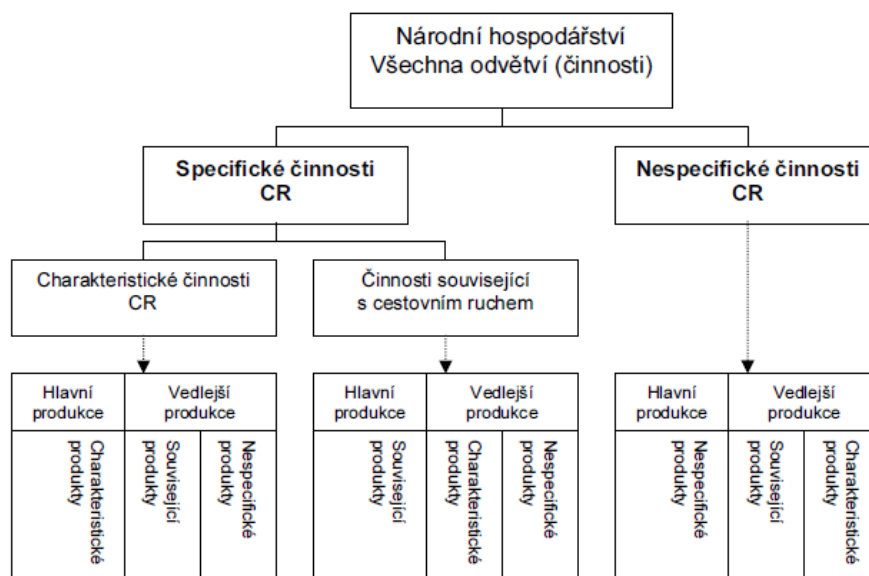
Při analýze nabídky je důležitá klasifikace produktů a činností. V národním hospodářství rozlišujeme následující činnosti ve vztahu k cestovnímu ruchu.

Charakteristickými činnostmi cestovního ruchu jsou činnosti výrobní, jejichž produkce je velmi důležitá pro cestovní ruch. Při nepřítomnosti návštěvníků by se jejich spotřeba snížila, proto jsou tyto činnosti na cestovním ruchu velmi závislé.

Dále rozlišujeme činnosti související s cestovním ruchem, u kterých by nepřítomnost návštěvníků znamenala pokles produkce.

Posledními činnostmi jsou činnosti nespécifické, u kterých nehraje z hlediska produkce cestovní ruch žádnou větší roli.

S nabídkovou stranou souvisí i vyčíslení ekonomických proměnných jako jsou přidaná hodnota, domácí produkt, zaměstnanost a tvorba kapitálu.

Obr. 2 Rozdělení činností a produktů ve vztahu k CR
Zdroj: ČSÚ

Úplný satelitní účet cestovního ruchu by měl poskytovat:

- ukazatele, s jejichž pomocí se popisuje rozsah a ekonomický význam cestovního ruchu. Takovými ukazateli může být přidaná hodnota a hrubý národní produkt cestovního ruchu
- podrobné údaje o spotřebě návštěvníků
- podrobné výrobní účty jednotlivých odvětví cestovního ruchu a údaje o zaměstnanosti
- vztah mezi ekonomickými údaji a dalšími nepeněžními informacemi o cestovním ruchu

Satelitní účet cestovního ruchu je metodickým statistickým nástrojem a slouží především k srovnávání mezi regiony a zeměmi.

2.10 Satelitní účet cestovního ruchu za rok 2013

Cestovní ruch má na národní i regionální úrovni pozitivní vliv na hospodářský růst a zaměstnanost. Z aktuálních dat Satelitního účtu cestovního ruchu, která zveřejnil Český statistický úřad dne 5. 3. 2015 na svých stránkách, vyplývá, že cestovní ruch v roce 2013 tvořil necelá 3 % HDP České republiky. Počet zaměstnaných osob v cestovním ruchu za rok 2013 bylo přes 230 tis. osob.

Produkce odvětví cestovního ruchu v roce 2013 dosáhla hodnoty 440 mld. Kč, přičemž se na celkové produkci podílela procentuálně následující odvětví takto: stravovací služby (25 %), sportovní a rekreační služby (14 %), služby cestovních

kanceláří a agentur (12 %), ubytovací služby (10 %) a osobní silniční (9 %) a letecká doprava (7 %).

Celkový objem výdajů za cestovní ruch v národním hospodářství byl v roce 2013 v hodnotě 234 mld. Kč. V meziročním srovnání to bylo o 7,3 % více. Z celkových výdajů tvoří příjezdový cestovní ruch 140 mld. Kč a zbývajících 94 mld. Kč připadá na domácí cestovní ruch. Zdeněk Lejsek (2015) z oddělení statistiky cestovního ruchu Českého statistického úřadu dodává: „Návštěvník ze zahraničí při cestě do České republiky utratil v průměru 5 330 Kč, český účastník cestovního ruchu průměrně 1 250 Kč. Rozdíl je způsoben mimo jiné vyšším počtem jednodenních výletů rezidentů a oblibou Čechů v chataření a chalupaření.“

2.11 Charakteristika Jihomoravského kraje

Jihomoravský kraj je oblast, která má bohatý turistický potenciál, jež je tvořen jedinečným kulturním dědictvím, stálými živými lidovými tradicemi a mimořádným přírodním bohatstvím. Je to významný kraj s výhodnou polohou rozkládající se v jihovýchodní části České republiky. Sousedí s Rakouskem a Slovenskem. Rozloha tohoto kraje je 719 555 ha, počet obyvatel je cca 1 169 000 obyvatel. Kraj je tvořen 7 okresy (Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Vyškov, Znojmo), 49 městy a 673 obcemi. Statutárním městem, centrem kraje je druhé největší město ČR Brno, které má kolem 370 000 obyvatel. Brno je nazýváno městem univerzit, ekonomickým a správním centrem a centrem veletrhů ve střední Evropě, kdy se ročně veletrhů zúčastňuje přes jeden milión lidí.

Region představuje strategickou křižovatku Evropy díky silničních a železničních tras, které spojují jak západní Evropu s východní, tak i severní s jižní Evropou. Letiště, které se nachází v Brně v části Tuřany, se řadí na druhé místo letišť v České republice. Příkými spoji jsou spoje do Nizozemska, Itálie, Velké Británie a Ruské federace.

Jihomoravský kraj je region, který má potenciál jak pro ekonomiku, avšak výraznější úroveň je z hlediska zemědělského. Jelikož je na tomto území přes 90 % plochy vinic v České republice, je pro kraj typickým znakem vinohradnictví.

Region je pro návštěvníky rozmanitý škálou kulturních architektonických památek. Mezi památky zapsané na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO patří vila Tugendhat a Lednicko-valtický areál. Do UNESCA jsou zapsané i dvě biosférické rezervace a to Dolní Morava a Bílé Karpaty.

Kraj nabízí návštěvníkům také tradici, srdečnost a pohostinnost obyvatel. Součástí života je i folklór, zahrnující lidové kroje, tanec, hudbu apod. Své si zde najdou i příznivci sportu, jelikož je zde spousta cyklotras a Moravských vinných stezek. Zastánci silných motorů mají možnost se stát divákem závodů automobilů a motocyklů na Masarykově okruhu, kde se každým rokem koná Grand Prix České republiky Brno – mistrovství světa silničních motocyklů.

Jelikož Jižní Morava nabízí spoustu ubytovacích zařízení a jak už bylo řečeno, leží ve středu Evropy, je ideální destinací pro konání kongresové turistiky a firemních akcí. Díky službám restaurací a hotelů, které se v posledních letech rozšířily,

jsou pro turisty kongresového cestovního ruchu splněny jejich požadavky, jež jsou takové, aby všechny služby byly nabízeny v jedné a té samé budově.

Obr. 3 Okresy Jihomoravského kraje
Zdroj: www.superchalupy.cz

2.12 Charakteristika kraje Vysočina

Vysočina je kraj rozkládající se na velké části Českomoravské vrchoviny, která dosahuje ve Žďárských a Jihlavských vrších nadmořské výšky přes osm set metrů. Rozlohou 6 796 km² se Vysočina řadí na páté místo ze 14 krajů, tvoří kolem 9 % celkové rozlohy České republiky. Počet obyvatel je dle nejnovějších údajů Českého statistického úřadu 510 099. Kraj je tvořen 5 okresy (Jihlava, Třebíč, Žďár nad Sázavou, Havlíčkův Brod a Pelhřimov) a 704 obcemi.

Obyvatelé kraje Vysočina jsou rozptýleni do několika sídel, jež jsou spojeny velice hustou sítí silnic. Vesnice jsou od místního centra, kterým je město s počtem obyvatel od tří až do deseti tisíc, vždy velmi blízko. V kraji jsou pouhá čtyři města, která mají více jak dvacet tisíc obyvatel. Statutárním městem je město Jihlava, jež má kolem 50 000 obyvatel.

Vysočina, stejně jako Jihomoravský kraj, se nachází v dopravním středu země. Vysočinou je vedena dálnice D1, nejdůležitější tepna České republiky. Díky sousedícímu Jihomoravskému kraji je ovlivněna i ekonomika Vysočiny. Do kraje je každoročně nalákáno spoustu investorů ze zahraničí, jež sem shromažďují výrobní kapacity a též výzkum a vývoj.

V kraji Vysočina se nachází množství památek, z nichž tři patří mezi památky zapsané na Seznam UNESCO. Těmi jsou historické centrum Telče, poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené Hoře u Žďáru nad Sázavou, Židovské město a bazilika sv. Prokopa v Třebíči.

Obr. 4 Okresy kraje Vysočina
Zdroj: www.superchalupy.cz

2.13 Struktura ubytovacích zařízení

V České republice již od roku 2006 funguje systém Oficiální jednotná klasifikace ubytovacích zařízení ČR. Systém vznikl z podnětu profesních sdružení jako je Asociace hotelů a restaurací České republiky (AHR ČR) a UNIHOST a dále za podpory Ministerstva pro místní rozvoj, agentury CzechTourism, Sdružení českých spotřebitelů a Sdružení obrany spotřebitelů ČR. (Houška. 2007) Jako hlavní důvod vzniku tohoto systému byla nezbytnost zajistit a deklarovat kvalitu a úroveň vybavení ubytovacích zařízení dle určitých kategorií a tříd a pro klienta tak vytvořit přehlednost těchto zařízení. Jedná se o systém dobrovolný, avšak pro mnoho ubytovacích zařízení je výhodně tento systém certifikace využít. Spoustu zákazníků totiž upřednostňuje ta zařízení, která jsou klasifikovaná, garantují tím všeobecný očekávaný standard vybavenosti a základních služeb.

V roce 2010 se zavedl nový systém přidělování hvězdiček. Hotelové asociace celkem sedmi zemí Evropské Unie založily Hotelstars Union. Unie měla za cíl sjednotit klasifikaci hotelových služeb pomocí jednotné metodiky a využití společného marketingu při propagaci certifikovaných zařízení. V současnosti má unie 15 členů, mezi nimiž je i Česká republika.

Profesní svaz Asociace hotelů a restaurací České republiky sestavil Oficiální jednotnou klasifikaci ubytovacích zařízení České republiky kategorie hotel, hotel garni, pension, motel a hotel pro období let 2010-2012. v současnosti je platná klasifikace i pro období 2013-2015. (www.hotelstars.cz)

Definujeme si následující kategorie ubytovacích zařízení:

- hotel – ubytovací zařízení, které má minimálně 10 pokojů pro hosty vybavené pro poskytování přechodného ubytování a stravování během celého dne, člení se do pěti tříd.
- hotel garni – ubytovací zařízení s nejméně 10 pokoji pro hosty vybavené pro poskytování přechodného ubytování a má vybavení jen pro omezený rozsah stravování (nejméně snídaně), člení se do čtyř tříd.
- motel – ubytovací zařízení s nejméně 10 pokoji pro hosty poskytující přechodné ubytování a služby s tím spojené určené zejména pro motoristy, člení se do čtyř tříd, nachází se v blízkosti pozemních komunikací s možností parkování
- pension – ubytovací zařízení s minimálně 5 a maximálně 20 pokoji pro hosty s omezeným rozsahem společenských a doplňkových služeb, člení se do čtyř tříd
- hotel – ubytovací zařízení umístěné v trvale zakotvené osobní lodi, člení se do čtyř tříd

Do ostatních hromadných ubytovacích zařízení řadíme (Ryglová a kol. 2011):

- kemp – v kempu je návštěvníkům umožněno použít vlastní ubytovací zařízení, do nichž můžeme zařadit stan, obytný přívěs, obytný automobil, mohou se zde též nacházet chatky a bungalovy
- chatová osada – zde si návštěvník může pronajmout individuální chatku
- turistická ubytovna – ubytovací zařízení, které se vyznačuje větším počtem lůžek v jedné místnosti

3 Metodika

V další části budou pomocí regresní analýzy zkoumány faktory, které by mohly ovlivňovat příjezdový cestovní ruch. Pro tuto analýzu jsem vybrala následující faktory, které by dle mého názoru mohli s největší pravděpodobností příjezdový cestovní ruch ovlivňovat:

- Hrubý domácí produkt
- Měnové kurzy USD a EUR
- Index spotřebitelských cen

Hrubý domácí produkt (HDP, GDP – Gross Domestic Product) je ukazatel, který je používán pro stanovení výkonnosti národní ekonomiky a je vyjadřován v peněžních jednotkách. Definice dle Jurečky a kol. (2010): *„Hrubý domácí produkt je součtem peněžních hodnot finálních výrobků a služeb, vyprodukovaných během jednoho roku výrobními faktory alokovanými v dané zemi.“*

Nominální měnový kurz dle Jurečky a kol. (2010) představuje cenu jedné měny vyjádřené v jednotkách měny druhé. Je definován jako počet jednotek domácí měny, za které lze nakoupit jednu jednotku měny zahraniční.

Index spotřebitelských cen (CPI – Consumer Price Index) slouží k měření vývoje cenové hladiny. Tento index odráží změnu cen výrobků a služeb, které kupují domácnosti. (Jurečka a kol., 2010)

Dále provedu regresi časových řad, kdy budu zpracovávat měsíční data od roku 2000 do roku 2013 týkající se počtu zahraničních hostů navštěvujících region soudržnosti Jihovýchod. Provedu také predikci vývoje počtu těchto hostů v letech 2014 – 2015.

4 Vlastní práce

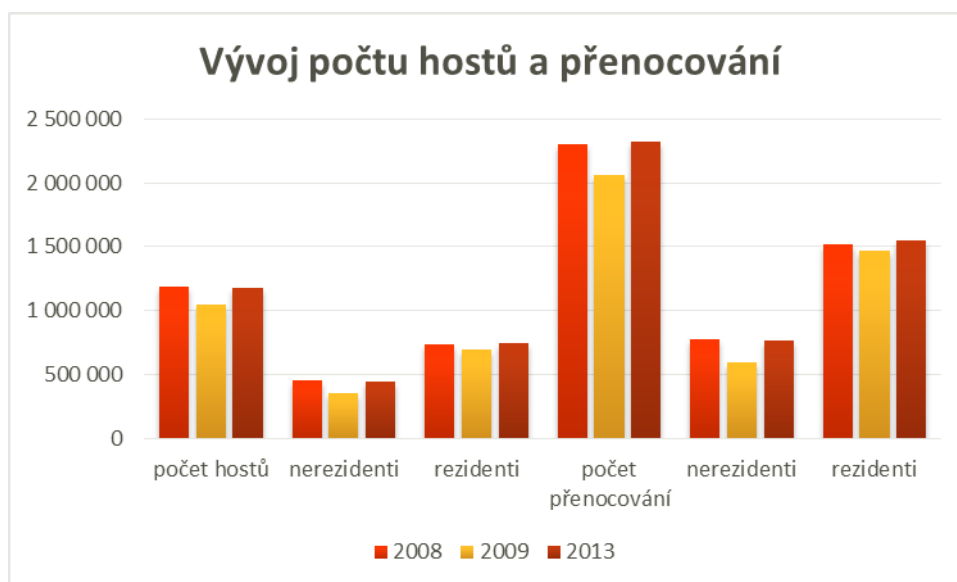
Nejprve bude zaměřena pozornost na přehled o návštěvnosti v hromadných ubytovacích zařízeních v letech 2008, 2009 a 2013 v Jihomoravském kraji a kraji Vysočina. V následující tab. 1 a tab. 2 je zobrazen počet hostů a počet přenocování všech hostů a dále je zde vidět i to, kolik z celkového počtu tvoří rezidenti a nerezidenti.

Výběr těchto roků není náhodný, rok 2008 je rokem, který předchází roku, ve kterém se projevila ekonomická krize v odvětví cestovního ruchu. Na následujícím obr. 4 a obr. 5 je vidět pokles vždy v roce 2009, který je právě způsoben touto krizí. Rok 2013 je zvolen proto, aby bylo vidět, jak se cestovní ruch z této krize zotavuje a že opět dochází k nárůstu návštěvnosti.

Tab. 1 Návštěvnost v hromadných ubytovacích zařízeních – Jihomoravský kraj

Rok	Počet hostů	Nerezidenti	Rezidenti	Počet přenocování	Nerezidenti	Rezidenti
2008	1 185 770	451 388	734 382	2 229 763	778 565	1 521 198
2009	1 041 492	348 076	693 416	2 063 247	591 932	1 471 315
2013	1 178 724	438 492	740 232	2 318 768	768 359	1 550 409

Zdroj: ČSÚ

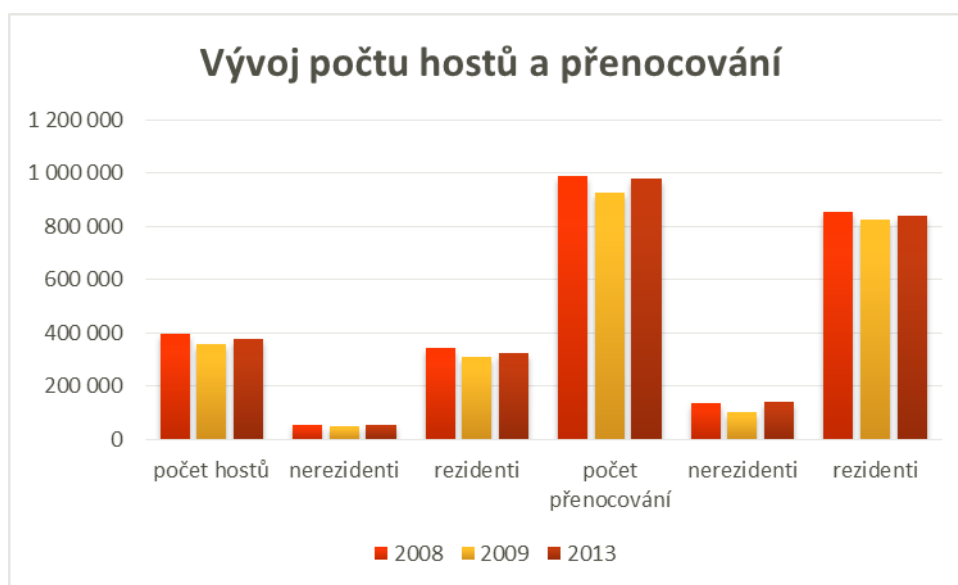

Obr. 5 Vývoj počtu hostů a přenocování v Jihomoravském kraji
Zdroj: ČSÚ

Tab. 2 Návštěvnost v hromadných ubytovacích zařízeních - Vysočina

Rok	Počet hostů	Nerezidenti	Rezidenti	Počet přenocování	Nerezidenti	Rezidenti
2008	395 820	54 532	341 288	989 571	135 771	853 800
2009	358 863	47 797	311 066	927 620	103 508	824 112
2013	377 057	54 258	322 799	979 816	140 368	839 448

Zdroj: ČSÚ

Obr. 6 Vývoj počtu hostů a přenocování v kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ

V této části bude dále zjištěno, kteří turisté ze zemí EU přijíždí do Regionu soudržnosti nejčastěji. Pro určení se využilo dat určující počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních, která byla získána z Českého statistického úřadu. Nejprve se provedl výpočet podílu počtu zahraničních hostů z každé země na celkový součet všech nerezidentů. V následující tabulce jsou vypsáni zahraniční turisté těch států EU, kteří měli tento podíl v procentech největší. Údaje jsou použity za rok 2012. Tento přehled můžete vidět v následující tab. 3.

Tab. 3 Podíl počtu zahraničních hostů na celkovém počtu nerezidentů v regionu Jihovýchod

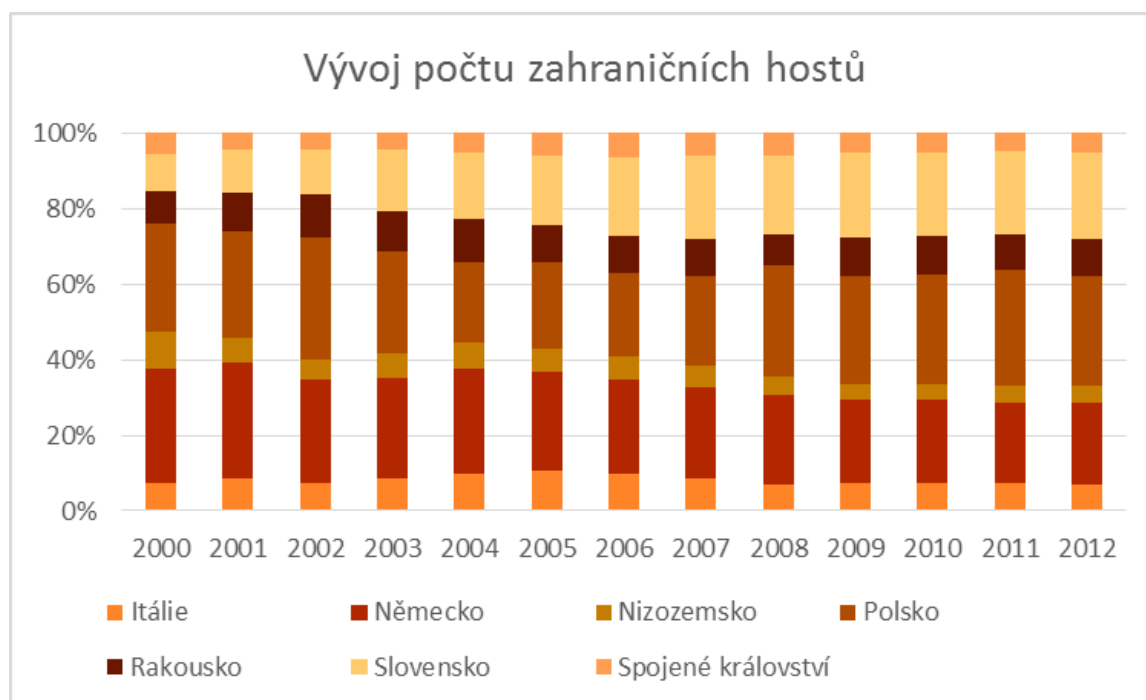
Stát	Nerezidenti celkem	Polsko	Slovensko	Německo
Počet hostů	455 729	80 738	63 616	59 930
Podíl v %	-	17,72	13,96	13,15
Stát	Rakousko	Itálie	Spojené království	Nizozemsko
Počet hostů	26 778	18 811	14 307	12 618
Podíl v %	5,88	4,13	3,14	2,77

Zdroj: ČSÚ

Překvapivě do regionu Jihovýchod přijíždí nejvíce zahraničních turistů ze zemí, které sousedí s Českou republikou. Z údajů ze statistického šetření MMR za rok 2012, které slouží ke stanovení celkového odhadu počtu zahraničních návštěvníků v ČR, můžeme zjistit, jaké jsou důvody návštěv. Mezi hlavní důvody patří především nákupy a dovolená.

Na obr. 7 můžeme vidět 100% skládaný graf, který porovnává podíl počtu zahraničních hostů vybraných sedmi zemí, které jsou v předchozí tab. 3, na celkové hodnotě počtu hostů těchto zemí. Lze spatřit, jak se od roku 2000 vyvíjel počet zahraničních turistů v regionu soudržnosti Jihovýchod. Největší změnou ve vývoji je především v počtu turistů ze Slovenska, který se postupem roků zvyšoval a naopak je vidět změna v úbytku turistů příjezdících z Německa. Tento pokles od roku 2000 do roku 2012 činí 21 985 návštěvníků, což je téměř o 26,84 %.

I přes úbytek německých návštěvníků, jsou dle statistik Českého statistického úřadu z roku 2012 turisté z Německa na třetím místě zahraničních hostů, kteří přijíždějí do Jihomoravského kraje a kraje Vysočina. Před nimi jsou na prvním místě Poláci a na druhém místě Slováci.

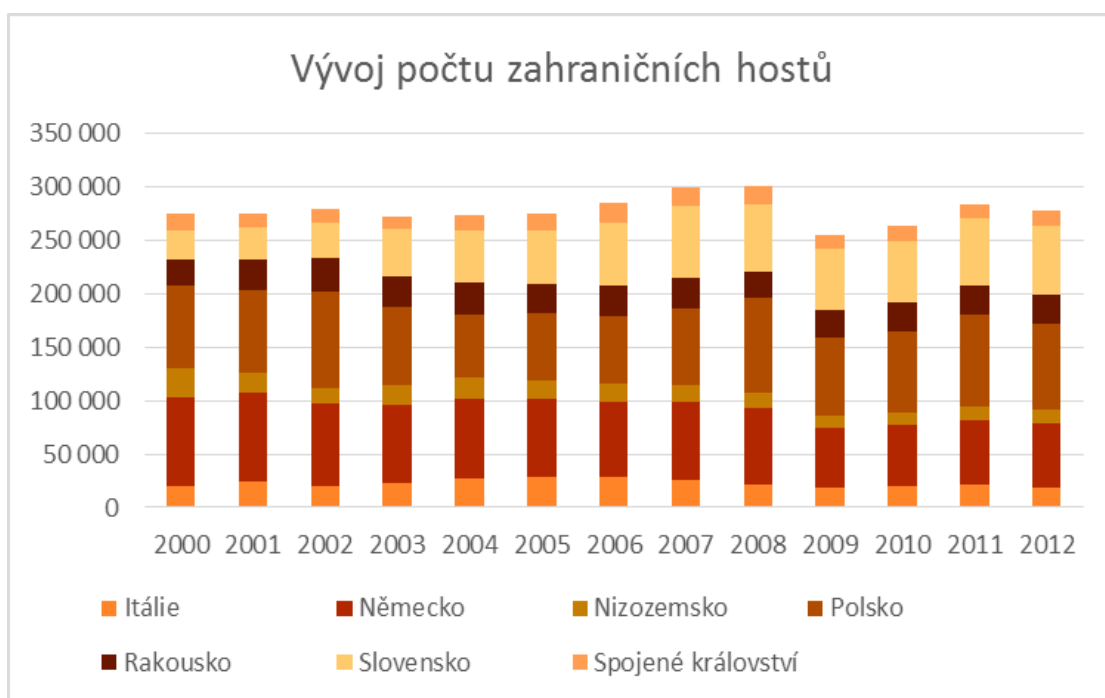

Obr. 7 Vývoj počtu zahraničních hostů sedmi vybraných zemí v letech 2000 – 2012
Zdroj: ČSÚ

Na obr. 8 je zobrazen celkový počet zahraničních turistů ze sedmi zemí, které byly vybrány, a jejich podíl na tomto celku. Od roku 2000 se počet mírně zvyšoval. Do roku 2008 činí tento nárůst téměř 9,73 %. Z obrázku je vidět následný propad mezi roky 2008 a 2009. Tento rozdíl dosahuje poklesu téměř o 46 086 návštěvníků, v procentech se jedná o pokles 15,33 %. Tento pokles je způsobený ekonomickou krizí, která se v odvětví cestovního ruchu projevila v roce 2009.

Kromě ekonomické krize odborníci připisují tento největší pokles nedostatečné infrastruktury. „Na jižní Moravě zcela chybí silné celoroční zázemí turistické infrastruktury, to znamená celoročně využitelné hotely s relaxačním zázemím ve vinařských oblastech nebo například v oblasti Moravského krasu,“ vysvětluje Tomio Okamura z Asociace českých cestovních kanceláří a agentur. Kvůli tomuto nedostatku turistického zázemí není v době krize Jihomoravský kraj ani kraj Vysočina hlavním cílem turistů.

Dalším nedostatkem jsou dle odborníků lázně. Řada turistů navštěvuje rakouské lázně Laa a tím dochází k poklesu návštěvníků v regionu soudržnosti Jihovýchod. Podle Okamury je na jižní Moravě též zanedbána lokální gastronomie, kdy zahraniční turisté přijíždějí do konkrétní oblasti, aby ochutnali místní pochoutky.³

Obr. 8 Vývoj počtu zahraničních turistů sedmi vybraných zemí v letech 2000 – 2012

Zdroj: ČSÚ

³ <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/jihomoravsky-kraj/82026-jizni-moravu-s-krizi-postihl-propad-turisticke-navstevnosti/?mobileRedirect=off>

4.1 Identifikace významných faktorů ovlivňující příjezdový cestovní ruch

Nyní bude věnována pozornost regresní analýze, aby byly určeny faktory, které budou nejvíce ovlivňovat příjezdový cestovní ruch. V následující tabulce jsou faktory, které jsou pro tuto analýzu zvoleny. Bude zkoumáno, které z těchto faktorů budou průkazné.

Tab. 4 Faktory pro regresní analýzu

Rok	Index spotřebitelských cen ČR	Měnový kurz EUR	Měnový kurz USD	HDP EU-28	HDP ČR	Celkový počet nerezidentů
2000	3,9	35,610	38,590	19 000	13 500	378 657
2001	4,7	34,083	38,038	19 700	14 400	375 553
2002	1,8	30,812	32,736	20 400	15 000	381 892
2003	0,1	31,844	28,227	20 600	15 800	386 572
2004	2,8	31,904	25,701	21 600	16 900	410 460
2005	1,9	29,784	23,947	22 400	17 800	426 721
2006	2,5	28,343	22,609	23 600	18 900	456 638
2007	2,8	27,762	20,308	25 000	20 600	495 377
2008	6,3	24,942	17,035	25 000	20 200	505 920
2009	1,0	26,445	19,057	23 500	19 400	395 873
2010	1,5	25,290	19,111	24 400	19 700	426 364
2011	1,9	24,586	17,688	25 100	20 300	473 236
2012	3,3	25,143	19,583	25 500	20 700	455 729

Zdroj: Zdroje uvedené jako poznámka pod čarou ^{4 5 6 7}

Analyzovanou problematikou je určení významných faktorů, které ovlivňují příjezdový cestovní ruch. V tab. 4 jsou faktory, o kterých se všeobecně předpokládá, že mají dopad na příjezdový cestovní ruch. Cílem tedy bude určit, které z těchto faktorů to budou. Vysvětlovanou proměnnou je v tomto případě celkový počet všech nerezidentů, kteří přijíždí do České republiky. Data byla získána z Českého statistického úřadu. ⁴Množinou vysvětlujících proměnných je index spotřebitelských cen ČR vyjádřen v procentech⁵, měnové kurzy eura a amerického dolaru⁶, hrubý domácí produkt zemí Evropské unie vyjádřen v paritě kupní síly a hrubý domácí produkt České republiky též v paritě kupní síly.⁷

Do modelu byly nejdříve zařazeny všechny navržené vysvětlující proměnné, poté byla využita metoda sekvenčního výběru, jejímž výsledkem je model se dvě-

⁴ https://www.czso.cz/csu/czso/cru_cr

⁵ https://www.czso.cz/csu/czso/mira_inflace

⁶ <http://www.kurzy.cz/>

⁷ <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

ma vysvětlujícími proměnnými. A to index spotřebitelských cen a HDP zemí Evropské unie.

V následujícím kroku je proveden výpočet pomocí popisné statistiky, aby bylo určeno, zda vybraná data nemají žádný extrém, který by pokazil ekonometrický model.

Tab. 5 Popisná statistika vysvětlované proměnné a vysvětlujících proměnných

Charakteristiky	Celkový počet nerezidentů	Index spotřebitelských cen	HDP EU-28
Minimum	375 553	0,1	19 000
Maximum	505 920	6,3	25 500
Střední hodnota	428 384	2,6538	22 754
Medián	426 364	2,5	23 500
Variační rozpětí	130 367	6,2	6 500
Směrodatná odchylka	45 292	1,6323	2 276,2
Variační koeficient	0,10573	0,61506	0,10004

Zdroj: Gretl

V tab. 5 vidíme, že střední hodnota celkového počtu nerezidentů a indexu spotřebitelských cen je o něco málo větší jak medián, z čehož lze usoudit, že se v datech nenachází žádné extrémní hodnoty. To samé lze říci i o hodnotách HDP zemí Evropské unie, kde medián je větší než střední hodnota. Směrodatná odchylka určuje, jak jsou hodnoty odchyleny od střední hodnoty. Vidíme, že počet zahraničních turistů se od střední hodnoty odchyluje v rozmezí $\pm 45\,292$. Odchylka indexu spotřebitelských cen se pohybuje v hodnotách $\pm 1,6323$ od střední hodnoty a u HDP zemí Evropské unie je odchylka $\pm 2\,276,2$.

Variační rozpětí vyjadřuje míru variability popisovaného souboru. Je vyjádřeno jako rozdíl mezi maximální a minimální hodnotou. Pro počet nerezidentů je toto rozpětí 130 367, pro index spotřebitelských cen 6,2 a pro HDP 6 500.

Variační koeficient též udává míru variability souboru. Vyjadřuje se v procentech. Pro počet nerezidentů je koeficient přibližně 10,57 % a pro HDP 10 %. V případě indexu spotřebitelských cen je variační koeficient celkem vysoký, přesněji 61,506 %.

4.1.1 Kvantifikace modelu

Pomocí metody OLS byl získán odhad koeficientů pro ekonometrický model.

$$Y = \beta_0 + \beta_1 \cdot \text{CPI} + \beta_2 \cdot \text{HDPEU28} + \varepsilon$$

V následující tabulce můžeme vidět tyto odhady a dále jsou zde uvedeny vypočtené směrodatné chyby, t-statistiky a p-hodnoty daných koeficientů.

Tab. 6 Odhady koeficientů

Koeficient	Odhad	Směr. chyba	t-statistika	p-hodnota
β_0	2 0344,60	5 7800,20	0,352	0,732
CPI	8 452,24	3 504,83	2,412	0,037
HDPEU28	16,95	2,51	6,743	<0,001

Zdroj: Gretl

4.1.2 Verifikace modelu

Statistická verifikace

$n = 13$ $R^2 = 0,841$ $R^2_{adj} = 0,810$ $F = 26,399$

Odhadnutý model nám vysvětlil 81 % proměnlivosti, a jelikož $F = 26,399$ a kritický obor je $W = <F_{0,95(2;10); \infty} = <4,10282; \infty)$, tak $F = 26,399$ patří do kritického oboru. Nulovou hypotézu o nevýznamnosti statistického modelu zamítáme a považujeme odhadnutý model za statisticky průkazný.

Jak můžeme vidět z tab. 6, koeficienty CPI a HDPEU28 jsou statisticky průkazné na hladině významnosti $\alpha = 0,05$ a to proto, že p-hodnoty obou koeficientů jsou menší než hodnota 0,05. Tím zamítáme nulovou hypotézu H_0 o nevýznamnosti parametrů a považujeme je za statisticky významné. Naopak p-hodnota koeficientu β_0 je větší jak zvolená hladina významnosti a tak nulovou hypotézu H_0 nezamítáme a koeficient β_0 bereme za statisticky neprůkazný parametr.

Nyní bude proveden LM test pro určení správnosti funkční formy modelu a RESET test pro určení, zda je model správně specifikovaný.

Tab. 7 Testy specifikace modelu

Test	Statistika	p-hodnota
LM test specifikace (druhé mocniny)	0,0856	0,958
LM test specifikace (logaritmy)	0,6473	0,723
RESET test (druhé a třetí mocniny)	0,5285	0,609

Zdroj: Gretl

Hypotézy pro LM testy jsou následující: Nulová hypotéza H_0 vyjadřuje to, že zvolená funkční forma je správná. A alternativní hypotéza H_1 říká, že funkční forma není správná. Nulová hypotéza se zamítá, pokud by p-hodnota byla menší než hladina významnosti $\alpha = 0,05$. P-hodnoty pro oba LM testy jsou větší jak tato hodnota a proto nulovou hypotézu nezamítáme a bereme specifikaci modelu jako správně určenou.

Hypotézy pro RESET test zní: Nulová hypotéza H_0 : model je správně specifikovaný a alternativní hypotéza H_1 : model není správně specifikovaný. V tomto případě se hypotéza H_0 zamítá stejně jako u LM testu. Vypočtená p-hodnota je 0,609, což je větší jak 0,05, proto nulovou hypotézu nezamítáme a model je považován za správně specifikovaný.

Základní předpoklady klasického lineárního regresního modelu jsou tedy splněny.

Ekonometrická verifikace

V následující části provedu testy testující heteroskedasticitu chybového členu a testující normalitu chybového členu. V tab. 8 vidíme vypočtené hodnoty.

Tab. 8 Testy heteroskedasticity a normality

Test	Statistika	p-hodnota
Whiteův test	5,336	0,376
Breusch-Paganův test	1,706	0,426
Chí-kvadrát test normality	1,255	0,534

Zdroj: Gretl

Pro testování heteroskedasticity jsou určeny první dva testy, Whiteův a Breusch-Paganův test. Nulová hypotéza H_0 těchto testů značí homoskedasticitu chybového členu a alternativní hypotéza H_1 říká, že je chybový člen zatížen heteroskedasticitou. P-hodnoty těchto testů jsou 0,376 a 0,426, což na hladině významnosti $\alpha = 0,05$ znamená, že nulovou hypotézu nezamítáme a z toho vyplývá závěr, že chybový člen není zatížen heteroskedasticitou.

Chí-kvadrát test je určen pro testování normality chybového členu. Nulová a alternativní hypotéza zní následovně: H_0 : chybový člen má normální rozdělení, H_1 : chybový člen nemá normální rozdělení. P-hodnota vyšla 0,534, z čehož při testování na 5% hladině významnosti vyplývá, že hypotézu H_0 nezamítáme a můžeme říci, že chybový člen má normální rozdělení.

4.1.3 Vyhodnocení modelu

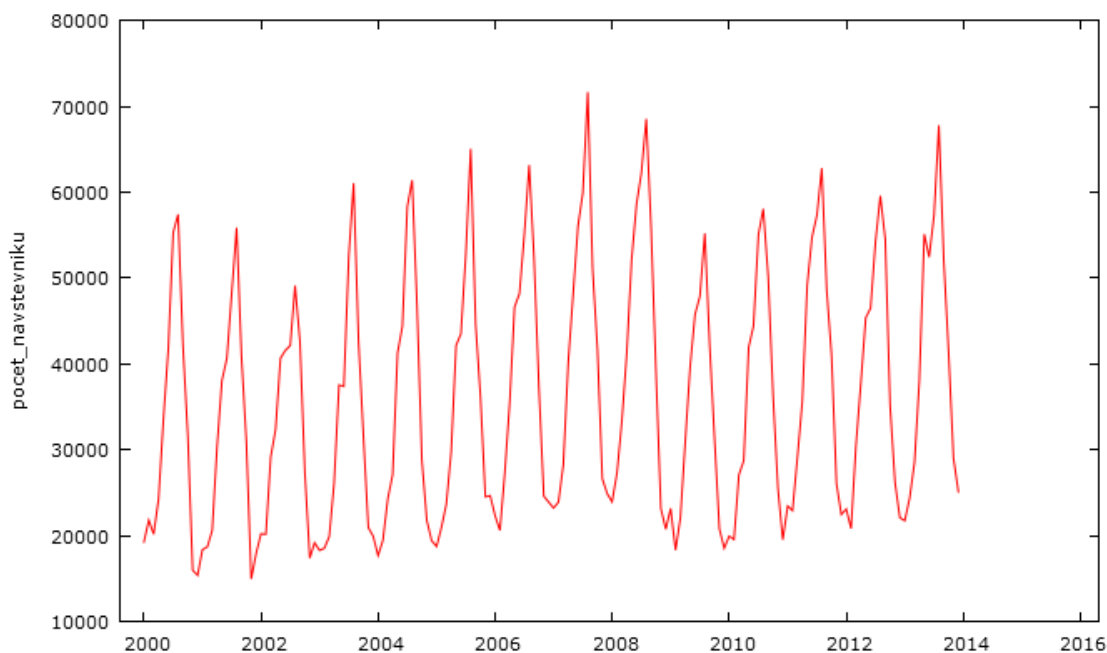
Výsledek se může interpretovat následovně: Pokud se HDP zvýší o tisíc korun, je očekáván nárůst návštěvnosti o 16 950 návštěvníků. A pokud Index spotřebitelských cen naroste o jedno procento, může se předpokládat nárůst návštěvnosti o cca 8 450 návštěvníků.

Na závěr lze říci, že jsou splněny všechny předpoklady klasického lineárního modelu a odhady jsou BUE. To znamená, že odhady jsou nestranné, mají minimální variabilitu, jsou konzistentní a vykazují normální rozdělení. Model je tedy považován jako správně specifikovaný a kvalitní.

4.2 Analýza počtu turistů za účelem predikce

Poslední část vlastní práce je věnována regresi časové řady. Pro časovou řadu jsou zvolena měsíční data, která se týkají počtu všech zahraničních turistů v regionu soudržnosti Jihovýchod za období od roku 2000 do roku 2013.

Na následujícím obr. 9 máme zobrazenou časovou řadu těchto dat. Úplná data jsou v příloze na konci samotné bakalářské práce.

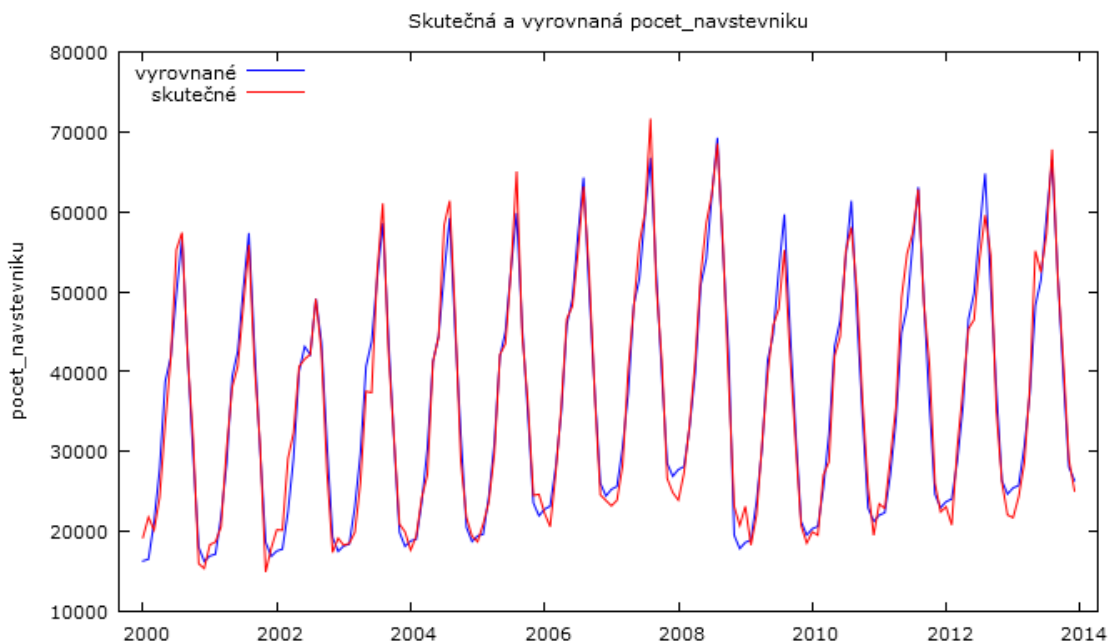

Obr. 9 Spojnicový graf časové řady

Zdroj: Gretl

Pro vyrovnání časové řady byly do modelu vloženy periodické indikátorové proměnné. Pomocí QLR testu byl v modelu objeven strukturální zlom v listopadu roku 2008. Tento zlom můžeme vysvětlit již zmíněnou ekonomickou krizí, která se v cestovním ruchu začala projevovat na přelomu roku 2008 a především roku 2009. Do modelu byla proto přidána další proměnná. Následně byl znovu učiněn QLR test, který ukázal další strukturální zlom, tentokrát v červenci roku 2002. I tento zlom můžeme vysvětlit. Je způsoben rozsáhlými povodněmi na území České republiky, které tu byly právě v období letních prázdnin zejména v srpnu v roce 2002. Jelikož povodně postihly též Německo, Rakousko a Polsko, došlo k poklesu poptávky po cestovním ruchu v těchto významných zdrojových zemích cestovního ruchu ČR, z kterých do České republiky přijíždí skoro 30 % turistů ze všech zahra-

ničních turistů v ČR.⁸ Po přidání další proměnné byl model opět testován pomocí QLR testu pro zjištění dalšího zlomu, ten byl stanoven pro říjen v roce 2005. Tento zlom si můžeme vysvětlit nejspíše zvýšeným rizikem chřipkové epidemie, způsobené typem viru H5N1, známý jako ptačí chřipka. Vlády určitých zemí se v důsledku toho začaly připravovat na možnou epidemii a pandemii a jedním z okamžitých opatření takových příprav bylo omezení cestování.⁹

Obr. 10 Skutečné a vyrovnané hodnoty

Zdroj: Gretl

4.2.1 Kvantifikace modelu

Pomocí metody OLS byly získány odhady koeficientů pro tento model.

$$Y = \beta_0 + \beta_1 \cdot \text{time} + \beta_2 \cdot \text{dm}_1 + \beta_3 \cdot \text{dm}_2 + \beta_4 \cdot \text{dm}_3 + \beta_5 \cdot \text{dm}_4 + \beta_6 \cdot \text{dm}_5 + \beta_7 \cdot \text{dm}_6 + \beta_8 \cdot \text{dm}_7 + \beta_9 \cdot \text{dm}_8 + \beta_{10} \cdot \text{dm}_9 + \beta_{11} \cdot \text{dm}_{10} + \beta_{12} \cdot \text{dm}_{11} + \beta_{13} \cdot D_1 + \beta_{14} \cdot D_{1t} + \beta_{15} \cdot D_2 + \beta_{16} \cdot D_3 + \beta_{17} \cdot D_{3t}$$

⁸ <http://www.magconsulting.cz/povodne-budou-mit-vliv-cestovni-ruch/>

⁹ <http://www.ptaci-chripka.cz/cz/cestovani/doporuceni>

Tab. 9 Parametry modelu

Koeficient	Odhad	Směr. chyba	t-podíl	p-hodnota
β_0	15 650,1	945,771	16,550	<0,001
time	52,0909	16,0237	3,251	0,0014
dm1	627,613	999,926	0,6277	0,5312
dm2	792,697	999,624	0,7930	0,4290
dm3	5 429,57	999,494	5,432	<0,001
dm4	12 028,1	999,536	12,030	<0,001
dm5	22 855,7	999,750	22,860	<0,001
dm6	25 928,6	1 000,140	25,930	<0,001
dm7	33 742,5	1 010,060	33,410	<0,001
dm8	40 652,9	1 010,850	40,220	<0,001
dm9	26 330,9	1 002,320	26,270	<0,001
dm10	13 412,2	999,986	13,410	<0,001
dm11	1 822,12	998,271	1,825	0,069
zlom	-4 568,43	4 459,820	-1,024	0,307
zlomtime	-64,4410	45,0094	-1,432	0,154
povodne	-8 867,67	1 956,960	-4,531	<0,001
zlom2	-8 542,09	3 689,140	-2,315	0,022
zlom2time	154,344	43,923	3,514	<0,001

Zdroj: Gretl

4.2.2 Verifikace modelu

Statistické verifikace

Nejprve si zobrazíme tabulku analýzy rozptylu, ze které je pro nás důležitou hodnotou hodnota F-statistiky. Pomocí F-statistiky se určuje, zda je model statisticky významný či nikoli. Vyhodnocení tohoto testu bude provedeno v dalším kroku.

Tab. 10 Analýza rozptylu

Zdroj	Součty čtverců	Stupně volnosti	Průměrný čtverec	F-statistika
Regrese	3,3775e+010	17	1,98677e+009	284,859
Rezidua	1,04619e+009	150	6,97457e+006	
Celkem	3,48212e+010	167	2,0851e+008	

Zdroj: Gretl

Pro testování významnosti regresních parametrů je důležitá předcházející tab. 9, v níž jsou uvedené t-statistiky a p-hodnoty jednotlivých parametrů.

Jelikož nám jsou známy p-hodnoty regresních parametrů, můžeme určit, který parametr je významný a který nevýznamný. Hypotéza H_0 nám říká, že koeficient je statisticky nevýznamný a alternativní hypotéza H_1 vyjadřuje opak, tedy koeficient je statisticky významný.

Určená hypotéza H_0 , se zamítá, pokud je p-hodnota menší než zvolená hladina významnosti. Námí zvolenou hladinou významnosti je $\alpha=0,05$. Pokud zamítneme hypotézu H_0 , pak můžeme koeficient považovat za statisticky významný pro zvolený model.

Za statisticky nevýznamné parametry jsou považovány dle p-hodnoty koeficienty: dm1, dm2, dm11, zlom, zlomtime. Všechny zbývající koeficienty jsou statisticky významné.

Dále bude proveden již zmíněný F test, který ověřuje průkaznost jednoho či více regresních parametrů současně. Hypotéza H_0 zní: model je statisticky nevýznamný a alternativní hypotéza H_1 : model je statisticky významný.

F-statistika = 284,859 Kritický obor $W = <F_{0,95}(17;150); \infty) = <1,69127; \infty)$

p-hodnota = <0,001

Vypočtená F-statistika patří do kritického oboru, proto nulovou hypotézu o nevýznamnosti modelu zamítáme a bereme model za statisticky významný. Lze se o tom přesvědčit i z p-hodnoty, která je menší než hladina významnosti $\alpha = 0,05$ a z toho důvodu též zamítáme nulovou hypotézu o nevýznamnosti modelu.

Interval spolehlivosti pro regresní koeficienty

Tab. 11 Intervaly spolehlivosti pro regresní koeficienty

Koeficient	Odhad	95% konfidenční interval	Koeficient	Odhad	95% konfidenční interval
β_0	15 650,1	(13 781,4; 17 518,9)	dm8	40 652,9	(38 655,6; 42 650,2)
Time	52,0909	(20,4296; 83,7522)	dm9	26 330,9	(24 350,4; 28 311,3)
dm1	627,613	(-1 348,15; 2 603,37)	dm10	13 412,2	(11 436,3; 15 388,0)
dm2	792,697	(-1 182,46; 2 767,86)	dm11	1 822,12	(-150,365; 3 794,61)
dm3	5 429,57	(3 454,66; 7 404,47)	zlom	-4 568,43	(-13 380,6; 4 243,76)
dm4	12 028,1	(10 053,1; 14 003,1)	zlomtime	-64,4410	(-153,375; 24,4934)
dm5	22 855,7	(20 880,3; 24 831,1)	povodne	-8 867,67	(-12 734,4; -5 000,90)
dm6	25 928,6	(23 952,4; 27 904,8)	zlom2	-8 542,09	(-15 831,5; -1 252,70)
dm7	33 742,5	(31 746,7; 35 738,2)	zlom2time	154,344	(67,5567; 241,130)

Zdroj: Gretl

Konfidenční interval byl využit k testování hypotézy spojenou s regresními parametry. Při vyhodnocení je zkoumáno, zda daný interval spolehlivosti zahrnuje konstantu β_j . Ve všech případech je konstanta v konfidenčních intervalech zahrnuta, a proto se nulová hypotéza H_0 nezamítá na hladině $\alpha=0,05$. Přesto intervaly pro parametry dm1, dm2, dm11, zlom a zlomtime zahrnují nulu, a proto je považujeme za statisticky nevýznamné.

Ekonometrická verifikace

V případě ekonometrické verifikace se testuje, zda regresní model splňuje předpoklady klasického regresního modelu.

Tab. 12 Testy reziduální složky

Test	Statistika	p-hodnota
Whiteův test	56,106	0,958
Durbin-Watsonův test	1,518	<0,001
Ljung-Boxův test	17,256	0,140
Chí-kvadrát test	3,863	0,145

Zdroj: Gretl

V případě Whiteova testu se testuje heteroskedasticita chybového členu. Nulová hypotéza H_0 o homoskedasticitě se při hladině $\alpha = 0,05$ nezamítá, protože p-hodnota tohoto testu je větší jak hodnota zvolené hladiny. Homoskedasticita chybového členu znamená, že variabilita rozdělení chybového členu se v úsecích pozorování nemění.

Pro Durbin-Watsonův test nám vyšla p-hodnota menší než hladina $\alpha=0,05$, proto nulovou hypotézu H_0 , která říká, že není přítomna sériová korelace 1. řádu v chybovém členu, zamítáme. To znamená, že se v chybovém členu sériová korelace 1. řádu nachází.

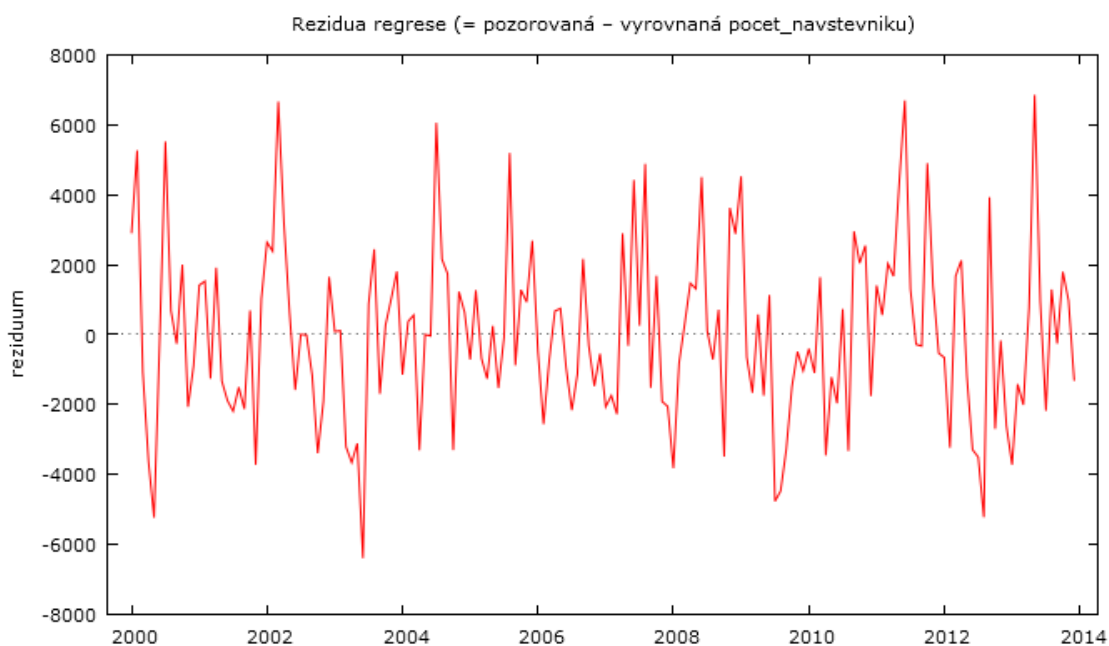
U Ljung-Boxova testu, který se používá pro sériovou korelaci vyššího řádu, vyšla p-hodnota 0,14. Tím je vyjádřeno to, že v chybovém členu není přítomna sériová korelace vyšších řádů.

P-hodnota Chí-kvadrát testu, který testuje normalitu chybového členu, je, jak vidíme z tab. 12, větší jak hladina významnosti 0,05 a to znamená, že nulovou hypotézu o normálním rozdělení chybového členu nezamítáme.

Pro určení, zda se v modelu nachází bílý šum, musí být splněny následující předpoklady:

1. Střední hodnota náhodné složky musí být nulová

Z následujícího obr. 11 můžeme vidět, že se střední hodnoty reziduí pohybují okolo nuly a tak můžeme říci, že předpoklad č. 1 je splněn.

Obr. 11 Graf reziduí
Zdroj: Gretl

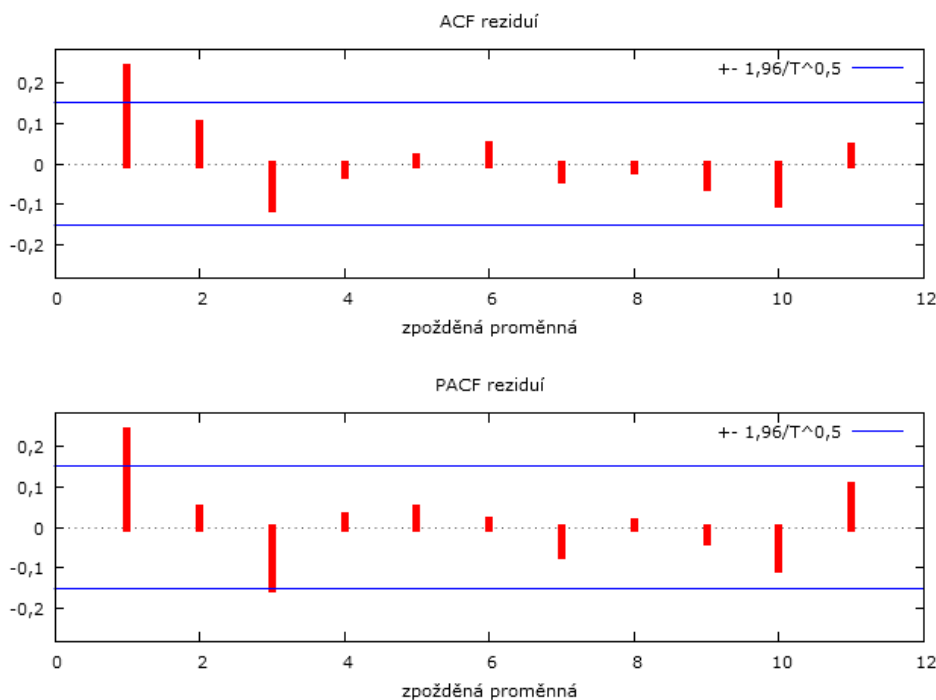
2. Náhodná složka musí mít konstantní rozptyl

Z výsledku Whiteova testu bylo zjištěno, že náhodná složka není zatížena heteroskedasticitou, což znamená, že má konstantní rozptyl. Z toho vyplývá, že je tento předpoklad také splněn.

3. Hodnoty náhodné složky musí být nekorelované

Jelikož se z Durbin-Watsonova testu zjistilo, že se v chybovém členu nachází korelace 1. řádu, musíme říci, že je porušen tento poslední předpoklad a je jasné, že se nedá hovořit o přítomnosti bílého šumu v modelu.

Jak je vidět na obr. 12 z korelogramu ACF a PACF, jde zde patrná autokorelace prvního řádu. Bylo tedy nutno tuto autokorelaci vyřešit a to pomocí dalšího testování, zda se v časové řadě nenachází ještě další zlom. Po provedení testu nebyl nalezen žádný jiný zlom, proto můžeme korelaci považovat za čistou.

Obr. 12 Korelogram ACF a PACF

Zdroj: Gretl

Pro eliminaci vlivu autokorelace a celkového napravení modelu byla v Gretlu využita Prais-Winstenova metoda.

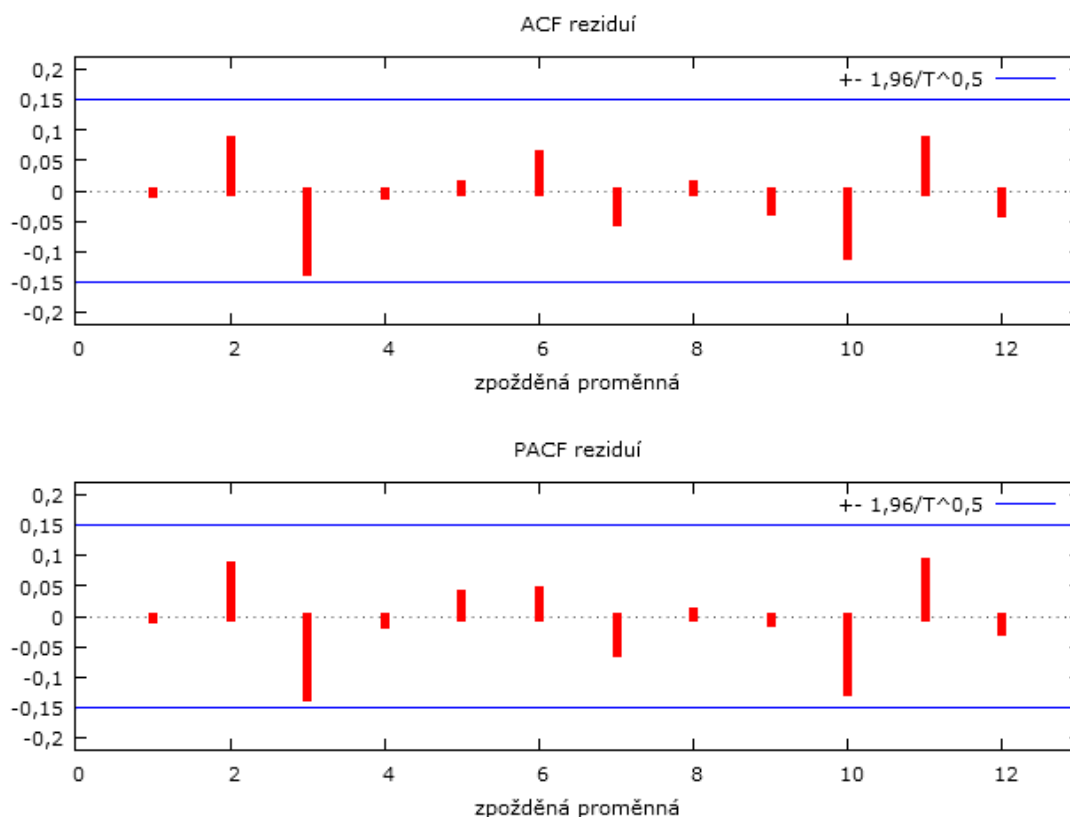
V následující tab. 13 jsou zobrazeny odhady parametrů pro nově sestavený model. Můžeme si všimnout, že oproti předchozímu modelu, ve kterém se autokorelace 1. řádu nacházela, se změnila významnost regresního parametru $dm11$, který byl předtím nevýznamný a dále regresní parametr $zlom2$ je nyní statisticky nevýznamný.

Tab. 13 Parametry nového modelu

Koeficient	Odhad	Směr. chyba	t-podíl	p-hodnota
β_0	15750,1	1049,87	15,002	<0,001
time	50,0118	20,0738	2,491	0,014
dm1	551,387	880,658	0,626	0,532
dm2	738,086	971,736	0,760	0,448
dm3	5384,58	991,847	5,429	<0,001
dm4	11989,9	996,685	12,030	<0,001
dm5	22823,6	998,163	22,866	<0,001
dm6	25902,5	999,001	25,928	<0,001
dm7	33692,8	1010,54	33,342	<0,001
dm8	40609,2	1010,6	40,183	<0,001
dm9	26323,1	996,073	26,427	<0,001
dm10	13390,7	970,848	13,793	<0,001
dm11	1778,64	870,948	2,042	0,043
zlom	-5143,33	5587,42	-0,921	0,359
zlomtime	-54,133	56,1399	-0,964	0,336
povodne	-8454,74	2092,5	-4,041	<0,001
zlom2	-7319,03	4563,78	-1,604	0,110
zlom2time	141,207	54,6726	2,583	0,011

Zdroj: Gretl

Pomocí F-testu můžeme zjistit, zda je model statisticky významný. Vypočtená F-statistika je rovna 198,974. Kritický obor je následující: $W = <F_{0,85}(17;150); \infty) = <1,69127; \infty)$. F-statistika patří do kritického oboru a tak můžeme konstatovat, že je model statisticky významný.

Obr. 13 Nový korelogram ACF a PACF
Zdroj: Gretl

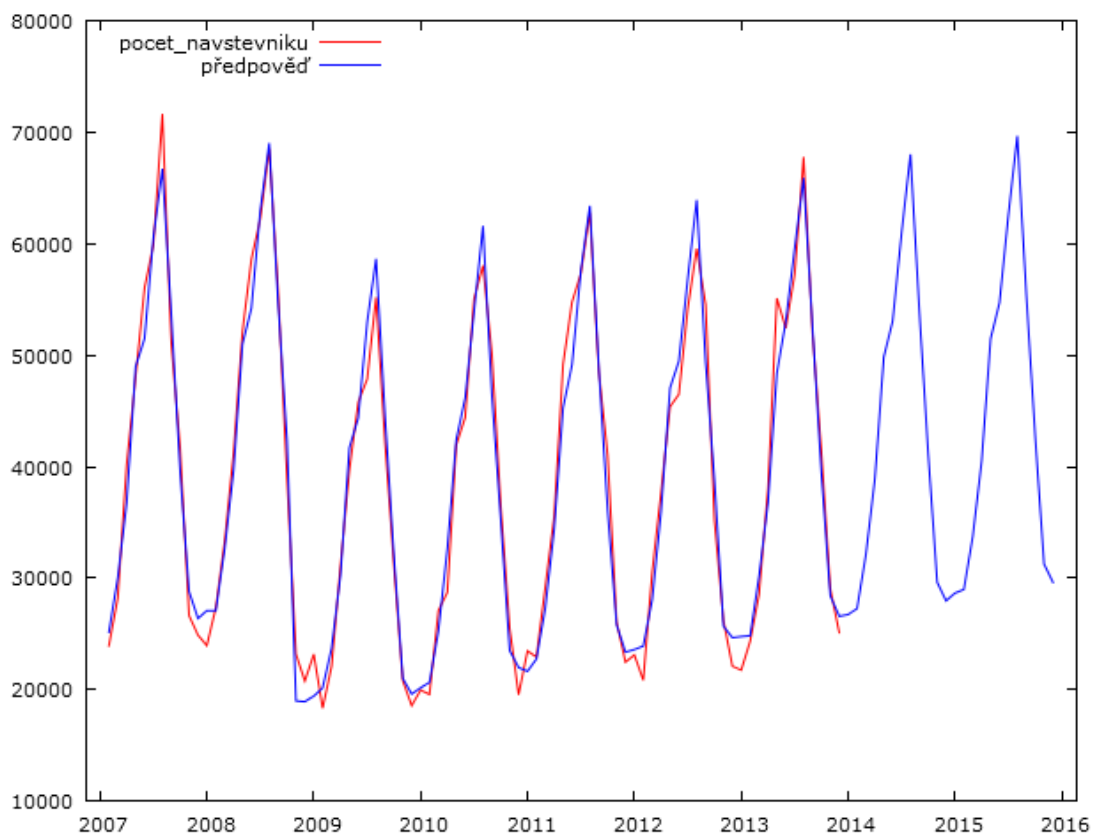
Jak vidíme na obr. 13, v novém modelu je již vyřešen problém s autokorelací prvního řádu. Nyní je model v pořádku a může se na jeho základě provést predikce pro rok 2014 a 2015.

4.2.3 Predikce na rok 2014 a 2015

Poslední část regrese časové řady je věnována predikci na rok 2014 a 2015. Jak můžeme vidět z obr. 14, bude počet nerezidentů v regionu soudržnosti Jihovýchod postupně narůstat.

Dále z tab. 14 vidíme, že největší návštěvnost je v měsících červenec a srpen, což je samozřejmě způsobeno tím, že jsou v těchto měsících letní prázdniny a tak se spoustu turistů vydává na dovolenou.

Naopak v zimních měsících je návštěvnost nejmenší. Především to bude způsobeno tím, že region soudržnosti Jihovýchod leží na jihu České republiky, což znamená, že tu nejsou tak ideální sněhové a zimní podmínky. Proto zahraniční turisté budou raději navštěvovat více atraktivní oblasti, kde jsou podmínky pro trávení zimní dovolené lepší anebo naopak budou jezdit k moři do teplejších krajín.

Obr. 14 Předpověď na rok 2014 a 2015

Zdroj: Gretl

Tab. 14 Hodnoty pro predikci na rok 2014 a 2015

Pozorování	Předpověď	Pozorování	Předpověď
2014:01	26718,6	2015:01	28651,6
2014:02	27262,3	2015:02	28975,4
2014:03	32097,8	2015:03	33759,0
2014:04	38852,5	2015:04	40501,4
2014:05	49826,3	2015:05	51472,2
2014:06	53042,9	2015:06	54688,1
2014:07	60970,4	2015:07	62615,5
2014:08	68024,0	2015:08	69669,1
2014:09	53875,0	2015:09	55520,0
2014:10	41079,7	2015:10	42724,7
2014:11	29604,7	2015:11	31249,7
2014:12	27963,1	2015:12	29608,2

Zdroj: Gretl

5 Diskuse a závěr

Jak již bylo zmíněno v teoretické části této bakalářské práce, cestovní ruch je podstatnou součástí národních ekonomik většiny vyspělých států. Můžeme říci, že se jedná o odvětví, které je pro mnoho států bráno jako přínosné nejen z hlediska ekonomického, ale také například z hlediska sociálního nebo z hlediska lidského uspokojení a vzdělávání.

Jako hlavní ekonomické přínosy lze spatřit v tvorbě hrubého domácího produktu, v pozitivním ovlivňování platební bilance státu, v tvorbě příjmů do státních a místních rozpočtů, v podporování investiční aktivity. Dále rozvíjí malé a střední podnikání a rozvíjí mezinárodní spolupráci.

Označuje se za jedno z nejvýznamnějších odvětví pro budoucnost s ohledem na efekt, zvaný jako multiplikační efekt, doprovázející rozvoj cestovního ruchu. Tímto efektem je myšlena taková situace, kdy každé pracovní místo v cestovním ruchu dává možnost vzniku dalším pracovním příležitostem. Může se jednat o zajištění vlastních služeb cestovního ruchu nebo ostatních doplňkových služeb.

V literární rešerši je vysvětlen cestovní ruch jako pojem, dále jsou vymezeny základní pojmy cestovního ruchu. Poté je objasněna typologie cestovního ruchu, ve které jsou zvláště charakterizovány druhy a formy cestovního ruchu. Samozřejmě jsou v této části popsány faktory ovlivňující cestovní ruch, přičemž v této práci jsou v praktické části využity zejména ekonomické faktory.

Ve vlastní práci je nejprve zobrazen vývoj počtu hostů a přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních v regionu soudržnosti Jihovýchod, tedy v Jihomoravském kraji a v kraji Vysočina. Z dostupných dat o cestovním ruchu z Českého statistického úřadu se dozvídáme, že v roce 2002 se oproti předchozímu roku tato návštěvnost nepatrně snížila. Jak už již bylo zmíněno, je tento pokles způsoben tím, že v době letních prázdnin, konkrétně v srpnu roku 2002, byly na území České republiky záplavy, které s největší pravděpodobností způsobily snížení počtu hostů v regionu soudržnosti Jihovýchod. V procentech je potom pokles počtu hostů o 6,51 % a snížení počtu přenocování bylo o téměř 11,18 %.

K razantnějšímu poklesu však došlo po roce 2008, kdy se dopady ekonomické krize na trhu cestovního ruchu projevují právě až od počátku roku 2009. Pokud se jedná o celkový počet návštěvníků v regionu soudržnosti Jihovýchod, ten poklesl o 11,45 %. V případě počtu přenocování došlo ke snížení o 18,87 %.

Pokud hovoříme o regionu soudržnosti Jihovýchod, cestovní ruch byl v této sledované oblasti mírně oživen až v roce 2010. Od tohoto roku však dochází ke stálému nárůstu, jak v počtu návštěvníků, tak v počtu přenocování.

Baběrádová (2008) ve své bakalářské práci předpokládala dle sestavené předpovědi vzrůst v počtu návštěvníků Jihomoravského kraje v roce 2008 o 4 % oproti roku 2007. Podle známých dat Českého statistického úřadu došlo pouze k nepatrnému nárůstu o cca 0,65 %. V případě kraje Vysočina byl předpokládán nárůst o cca 1,22 %, zde však došlo k poklesu o téměř 5,46 %.

Stejně jako u počtu návštěvníků, byla provedena předpověď i v počtu přenocování. Baběrádová (2008) předpokládala pokles v Jihomoravském kraji o 2,1 %, v

v tomto případě se jednalo o správnou předpověď. V kraji Vysočina se předpokládal pokles počtu přenocování hostů o 6,1 %. Ze zjištěných dat Českého statistického úřadu bylo vypočítáno, že se jednalo dokonce o pokles o 13 %.

Dle strategie rozvoje cestovního ruchu v kraji Vysočina je slabá stránka spatřována v kapacitně a kvalitativně nedostatečné nabídce ubytovacích zařízení (nízký počet certifikovaných ubytovacích zařízení, nerovnoměrně rozložené ubytovací kapacity, nízké využití ubytovacích kapacit).

V další části byla provedena statistika turistů ze zemí patřící do Evropské unie, kteří přijíždí do regionu soudržnosti Jihovýchod. Bylo zjištěno, že jsou to nejčastěji turisté ze zemí, které sousedí s Českou republikou. Na prvním místě jsou Poláci, na druhém místě Slováci a na třetím Němci. Pomocí grafů a statistik bylo zjištěno, že od roku 2000 se vyvíjí příznivě počet turistů ze Slovenska a naopak negativně počet turistů z Německa.

Dále byla provedena regresní analýza pro určení stěžejních faktorů, které významně ovlivňují příjezdový cestovní ruch. Pro účely regrese byly zvoleny následující faktory: index spotřebitelských cen ČR, měnové kurzy Eura a amerického dolaru, HDP České republiky a HDP 28 zemí Evropské unie a jako poslední faktor je celkový počet nerezidentů přijíždějících do České republiky. Tento faktor byl zvolen jako vysvětlovaná proměnná. Ostatní faktory byly do modelu vloženy jako množina vysvětlujících proměnných. V modelu byla využita metoda sekvenčního výběru a pomocí ní se jeví jako vhodné vysvětlující proměnné pouze Index spotřebitelských cen a HDP 28 zemí EU.

Následně byl vytvořen model pro tyto zvolené proměnné a byla provedena verifikace modelu. Odhadnutý model nám vysvětlil cca 81 % proměnlivosti vysvětlované proměnné. Model se pomocí F-statistiky jevil jako statisticky průkazný. Také parametry modelu pro zvolené vysvětlující proměnné se prokázaly za statisticky významné. Pomocí RESET testu bylo taktéž zjištěno, že model je správně specifikovaný. Následně z testů, testujících heteroskedasticitu a normalitu chybového členu, vyplývá, že chybový člen není zatížen heteroskedasticitou a má normální rozdělení.

Byly tak splněny předpoklady klasického lineárního modelu a můžeme považovat tento model za kvalitní a správný a odhady jsou BUE (jsou neustranné, mají minimální variabilitu, jsou konzistentní a vykazují normální rozdělení). Na závěr tedy plyne, že zvolené faktory (Index spotřebitelských cen a HDP 28 zemí EU) mají určitý vliv na příjezdový cestovní ruch.

V části časové řady byla zvolena měsíční data týkající se počtu všech zahraničních turistů v regionu soudržnosti Jihovýchod od roku 2000 do roku 2013. Rok 2014 zde není zahrnut z toho důvodu, že Ministerstvo pro místní rozvoj provedlo na základě výsledků projektu „Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu“ revizi dat o návštěvnosti a proto by rok 2014 nebyl srovnatelný s ostatními roky. Na základě zpracování dat a grafického zpracování je vidět, že je návštěvnost považována za sezónní záležitost. Nejvíce návštěvníků přijíždí do Jihomoravského kraje a kraje Vysočina v měsících červenec a srpen, kdy jsou v této době letní prázdniny. Oproti tomu je v zimních měsících návštěvnost o něco menší,

což může být způsobeno nepříznivým počasím a možnými nedostatečnými sněhovými podmínkami v obou krajích.

Pomocí metody OLS byl sestaven model, který byl následně pomocí F-testu ověřen. Jelikož vypočtená F-statistika patřila do kritického oboru, dá se model považovat za statisticky významný. Dále byly provedeny testy, aby se zjistilo, zda model splňuje předpoklady klasického regresního modelu. Pomocí Whiteova testu bylo zjištěno, že chybový člen není zatížen heteroskedasticitou. Chí-kvadrát test nám dále říká, že chybový člen má normální rozdělení. Pro určení sériové korelace 1. řádu byl využit Durbin-Watsonův test. Z výsledků je zřejmé, že se v chybovém členu nachází sériová korelace 1. řádu. Na závěr byl proveden Ljung-Boxův test, který řekl, že sériová korelace vyšších řádů se v chybovém členu nenachází. Pro eliminaci vlivu autokorelace 1. řádu byl pomocí Prais-Winstenovy metody vytvořen nový model, který tento problém vyřešil. Nyní je model správný a je možno provést predikci z tohoto modelu.

V závěrečné části bakalářské práce byla sestavena predikce pro rok 2014 a 2015. Počet návštěvníků by měl na základě predikce pro rok 2014 narůstat. Oproti roku 2013 by se mělo jednat o nárůst o 3,4 %. Se srovnáním roku 2014 a 2015 by dále mělo docházet k nárůstu a to o další cca 4 %. Z dosažených výsledků tak lze usuzovat, že se cestovní ruch neustále vyvíjí a po ekonomické krizi, která se v cestovním ruchu projevila v roce 2009, dochází k zotavování tohoto velice významného odvětví.

6 Literatura

- ADAMEC, V., STŘELEČEK, L., HAMPEL, D. *Ekonomie I: učební text*. Vyd. 1. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013, 162 s. ISBN 978-80-7375-703-8.
- ADAMEC, V., STŘELEČEK, L. *Ekonomie I: cvičebnice*. Vyd. 1. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013, 138 s. ISBN 978-80-7375-706-9.
- BABĚRÁDOVÁ, S. *Analýza návštěvnosti v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích regionu Jihovýchod*. Brno, 2008, Bakalářská práce. Mendelova univerzita v Brně.
- BIL, J., NĚMEC D., POSPIŠ M. *Gretl-uživatelská příručka*, 2009 [online]. [cit. 2015].
- Cestování a chřipka*. Ptačí chřipka [online]. [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: <http://www.ptaci-chripka.cz/cz/cestovani/doporuceni>
- CZECHTOURISM [online]. 2013. [cit. 2015-05-14]. Dostupné z: <http://www.czechtourism.cz/>
- CZECHTOURISM. *Charakteristika a význam cestovního ruchu v Česku*, 2015 [online]. [cit. 2015-05-14]. Dostupné z: <http://old.czechtourism.cz/didakticke-podklady/1-charakteristika-a-vyznam-cestovniho-ruchu-v-cesku/>
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Satelitní účet cestovního ruchu v ČR - 2000 - 2004.*, 2006 [online]. [cit. 2015-05-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/satelitni-ucet-cestovniho-ruchu-v-cr-n-7q19734jvn>
- DROBNÁ, D., MORÁVKOVÁ, E. *Cestovní ruch: pro střední školy a pro veřejnost*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2004, 205 s. ISBN 80-716-8901-7.
- GOELDNER, CH. R., RITCHIE, J. *Cestovní ruch: principy, příklady, trendy*. 1. vyd. Brno: BizBooks, xviii, 2014, 545 s. ISBN 978-80-265-0298-2.
- HESKOVÁ, M. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2006, 223 s. ISBN 80-716-8948-3.
- HOTELSTARS. *Metodika klasifikace*. [online]. [cit. 2015-05-14]. Dostupné z: <http://www.hotelstars.cz/metodika-klasifikace>
- HOUŠKA, P. *Klasifikace ubytovacích zařízení jako způsob podpory kvality služeb v cestovním ruchu*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007, 176 s. ISBN 978-80-87147-00-9.
- JIHOMORAVSKÝ KRAJ. *Základní údaje o Jihomoravském kraji.*, 2013 [online]. [cit. 2015-05-14]. Dostupné z: <http://www.kr-jihomoravsky.cz>
- JUREČKA, V. *Makroekonomie*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 332 s. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3258-9.
- KRAJ VYSOČINA. *Vítejte na Vysočině.*, 2008 [online]. [cit. 2015-05-14]. Dostupné z: <http://www.kr-vysocina.cz/>
- LEJSEK, Z. *Kolik vydělává tuzemský cestovní ruch?* Statistika & My. 5(04), 2015. ISSN 1804-7149.

- MAG CONSULTING. *Povodně budou mít vliv i na cestovní ruch*. [online]. [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: <http://www.magconsulting.cz/povodne-budou-mit-vliv-cestovni-ruch/>
- MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Cestovní ruch*. [online]. [cit. 2015-05-14]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch>
- RYGLOVÁ, K. *Cestovní ruch: soubor studijních materiálů*. Vyd. 3. rozš. Ostrava: Key Publishing, 2009, 187 s. Management (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-028-6.
- RYGLOVÁ, K., BURIAN, M., VAJČNEROVÁ, I. *Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, 213 s. ISBN 978-80-247-4039-3.
- VYSOČINA TOURISM. *Strategie rozvoje cestovního ruchu v kraji Vysočina na období 2008 - 2013.*, 2008 [online]. [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: http://www.vysocinatourism.cz/files/prilohy/strategie_m.pdf
- WORLD TOURISM ORGANIZATION [online]. [cit. 2015-05-14]. Dostupné z: <http://www2.unwto.org/>

Zdroje datového souboru:

- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Inflace - druhy, definice, tabulky*. [online]. [cit. 2015-05-16]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/mira_inflace
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Návštěvnost v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích*. [online]. [cit. 2015-05-16]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/crua_cr
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních podle zemí v ČR a krajích*. [online]. [cit. 2015-05-16]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/crua_cr
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Počet přenocování hostů v hromadných ubytovacích zařízeních podle zemí v ČR a krajích*. [online]. [cit. 2015-05-16]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/crua_cr
- EUROSTAT. *GDP and main components*. [online]. [cit. 2015-05-16]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>
- KURZYCZ. *EUR euro, historie kurzů měn*. [online]. [cit. 2015-05-16]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/kurzy-men/historie/EUR-euro/>
- KURZYCZ. *USD americký dolar, historie kurzů měn*. [online]. [cit. 2015-05-16]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/kurzy-men/historie/USD-americky-dolar/>

Přílohy

A Použitá data

	2000	20001	2002	2003	2004	2005	2006
Leden	19250	18367	20219	18295	17687	18743	22321
Únor	21815	18699	20182	18535	19425	20941	20618
Březen	20167	20603	29147	19906	24296	23678	27294
Duben	24266	30423	32341	26108	27080	29753	35498
Květen	33537	38061	40647	37535	41268	42143	46612
Červen	41802	40634	41560	37379	44355	43495	48188
Červenec	55277	48196	42147	52512	58312	52807	55002
Srpen	57399	55841	49095	61036	61374	65036	63147
Září	42190	40950	42539	42632	46691	44696	52324
Říjen	31584	30901	27447	31734	28782	36250	37136
Listopad	15981	14949	17390	20944	21775	24521	24596
Prosinec	15389	17929	19178	19956	19415	24658	23902
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Leden	23221	23944	23170	19947	23458	23102	21741
Únor	23914	27317	18309	19560	22919	20833	24351
Březen	28228	33284	22071	27076	29168	30519	28539
Duben	40194	41249	31051	28724	35552	37704	38054
Květen	48019	52124	39699	41933	49172	45368	55108
Červen	56038	58596	45786	44399	54757	46480	52419
Červenec	59894	62215	47851	55047	57323	54223	57250
Srpen	71636	68519	55193	58043	62794	59557	67774
Září	51120	55824	42205	50143	48567	54523	52041
Říjen	41609	38913	31217	36454	41012	35127	41321
Listopad	26631	23179	20773	25509	26056	26203	29052
Prosinec	24873	20756	18548	19529	22458	22090	25100